

COLLEGE VAN TOEZICHT

ADVOCATUUR

JAARVERSLAG 2018

**COLLEGE VAN TOEZICHT
VAN DE NEDERLANDSE
ORDE VAN ADVOCATEN**

1.	Inleiding – Staat van het toezicht	3
2.	Toezichtkader	5
	2.1 Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling	5
	2.2 Jaarplan 2018 van het dekenberaad	6
3.	Algemene werkzaamheden en werkwijze	8
	3.1 Bezoeken aan de dekens en het dekenberaad	8
	3.2 Periodiek overleg met de voorzitters van het dekenberaad	8
	3.3 Signalen van rechtzoekenden en anderen	9
	3.4 Gebruik van bevoegdheden	10
4.	Toezichtthema's	11
	Thema a – Nadere invulling van het toezichtkader	12
	4.1 Voornemens in het Werkplan 2018	12
	4.2 Werkzaamheden	12
	Thema b - Verdere versterking van het preventieve toezicht	13
	4.3 Voornemens in het Werkplan 2018	13
	4.4 Risico-gestuurd toezicht	13
	4.4.1 Werkzaamheden	13
	4.4.2 Bevindingen	14
	4.5 Financieel toezicht	14
	4.5.1 Werkzaamheden	14
	4.5.2 Bevindingen	15
	4.6 Organisatie en ondersteuning van de dekens	17
	4.6.1 Werkzaamheden	17
	4.6.2 Bevindingen	17
	Thema c - Toezicht op de naleving van de Wwft	19
	4.7 Voornemens in het Werkplan 2018	19
	4.8 Werkzaamheden	19
	4.9 Bevindingen	20
	Thema d - Omgang met recidive	22
	4.10 Voornemens in het Werkplan 2018	22
	4.11 Werkzaamheden	22
	4.12 Bevindingen	22
	Nieuw thema - Verantwoording	24
	4.13 Bevindingen	24
	4.14 Werkzaamheden	24
5.	Overige werkzaamheden	25
	5.1 Professionalisering van de dekens	25
	5.2 Instrumentarium van de dekens	25
	5.2.1 Signaaluitwisseling	25
	5.2.2 Dekensbezwaar	26
	5.3 Kwaliteit van dienstverlening	27
	5.3.1 Algemeen	27
	5.3.2 Toezicht op kwaliteit stagiaires; stagiaire-ondernemers	27
	5.4 Klachtbehandeling	28
	5.4.1 Klachtonderzoek	28
	5.4.2 Lastig klaaggedrag	28
6.	Bijlagen	29
	6.1 Taken en bevoegdheden	29
	6.2 Samenstelling en positionering van het college van toezicht	30
	6.3 Verklarende woordenlijst	31
	6.4 Handhavingspiramide	32
	6.5 Vragenlijst bezoekeronderzoek aan de dekens	33
	6.6 Toezicht en klachtbehandeling in cijfers	37

1. INLEIDING – STAAT VAN HET TOEZICHT

We staan aan de vooravond van de evaluatie van de Wet positie en toezicht advocatuur. In werking getreden op 1 januari 2015 dient na vier jaar bekeken te worden hoe de wet, en in het bijzonder het toen ingevoerde toezichtstelsel, werkt.

Voor het college van toezicht een geschikte gelegenheid om in zijn jaarverslag over 2018 stil te staan bij belangrijke vragen als hoe effectief is het nieuwe toezicht, waar leidt het toezicht toe, treden er verbeteringen op, ofwel wat is de staat van het toezicht?

De advocatuur is een belangrijke pijler van de rechtstaat, niet in de laatste plaats door zijn onafhankelijke status. Dat laat onverlet dat de advocatuur middenin de samenleving staat, benaderbaar is voor iedereen en niet boven kritiek verheven kan zijn. Het werk van veel advocaten wordt verregaand beïnvloed door wet- en regelgeving en door politieke besluitvorming met betrekking tot de financiering van de rechtshulp. Nieuw was in 2015 de invoering van het huidige toezichtstelsel. Het toezicht op de advocaat veranderde grondig.

De wet is duidelijk. De regionale dekenen zijn dé toezichthouder belast met het toezicht op de advocaten en de klachtbehandeling. Het college van toezicht is de systeemtoezichthouder belast met het toezicht op het stelsel.

We kunnen vaststellen dat de dekenen in deze vier jaren een ontwikkeling hebben doorgemaakt van de – autonome – primus inter pares naar een professionele toezichthouder met een veelheid van taken op zijn schouders (advies, bemiddeling, (proactief) toezicht, en klachtbehandeling). Daarbij opereert de deken niet in zijn of haar eentje. Hij maakt onderdeel uit van het zogeheten dekenberaad waarin de elf dekenen regelmatig overleggen en samenwerken, afspraken maken, beleid ontwikkelen en beleidsregels opstellen.

Van zijn bevoegdheid om beleidsregels vast te stellen heeft het college de eerste vier jaren terughoudend gebruik gemaakt. Nu de wet bepaalt dat de dekenen de toezichthouders zijn, is het hun taak om beleidsregels te maken. Het college hanteert als uitgangspunt dat zijn bevoegdheid om beleidsregels uit te vaardigen aan de orde komt indien de dekenen zouden weigeren of nalaten om beleidsregels te maken. Het college legde daarom het primaat bij de dekenen en heeft erop toegezien dat de dekenen daadwerkelijk beleidsregels maakten en dit beleid ook uitvoerden. De rol van het college is dan ook met name geweest via het overleg met de voorzitters van het dekenberaad en met de dekenen laatstgenoemden aan te sporen zelf beleid te ontwikkelen (zoals bijvoorbeeld risico-gestuurd toezicht, het jaarlijks opvragen van financiële kengetallen, en recidivebeleid).

Het college heeft tot nu toe de Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling uitgevaardigd, waarin hij de normen heeft vastgelegd die hij hanteert bij de toetsing van het toezicht door de dekenen.

Op deze manier is er op veel terreinen beleid tot stand gekomen en heeft het toezicht door de dekenen stappen vooruit gemaakt.

Tegelijkertijd is het college van mening dat het sneller moet. Voorwaarde daarvoor is wel dat het dekenberaad slagvaardiger optreedt. In het dekenberaad moeten de dekens tot overeenstemming zien te komen over het te voeren beleid en dat kost vaak (te) veel tijd.

In de tweede plaats doen zich met enige regelmaat problemen voor in de uitvoering van besluiten als gevolg van de capaciteit van de bureaus van de lokale orde die de dekens ondersteunen en/of als gevolg van de financiële armslag van de bureaus. Bureaus in grote arrondissementen hebben meer mogelijkheden dan bureaus in kleinere arrondissementen. Daar moet een oplossing voor komen.

De bedoeling van het in 2015 ingevoerde nieuwe toezichtstelsel is dat uiteindelijk de kwaliteit van de dienstverlening van de advocaat en de integriteit van de advocatuur worden vergroot. De afgelopen vier jaren zijn daartoe belangrijke stappen gezet. Bij de klachtbehandeling valt duidelijk waar te nemen dat de dekens alert reageren en bijvoorbeeld vaker gebruik maken van het dekenbezwaar en consequenter een dekenstandpunt formuleren dan voorheen.

Naar de mening van het college van toezicht komt het er nu op aan dat de dekens gaan uitvoeren wat ze op de rails hebben gezet. Dat is vooral een opdracht aan de dekens en het dekenberaad. De werking van het zelfreinigend vermogen van de advocatuur zal uiteindelijk de beste garantie blijken voor het hooghouden van de kwaliteit en integriteit van de advocatuur.

Het college van toezicht van de Nederlandse orde van advocaten,

mr. B.J.R. van Tongeren, voorzitter

mr. J.M.A.M de Wit, lid

drs. A.Ch. van Es, lid

Den Haag, 31 december 2018

2. TOEZICHTKADER

Het college van toezicht heeft de wettelijke taak om toe te zien op de werking van het toezicht op advocaten en de behandeling van klachten over advocaten¹. De dekens van de elf lokale orden van advocaten zijn belast met en eindverantwoordelijk voor het toezicht en de klachtbehandeling. Als systeemtoezichthouder draagt het college bij aan de bewaking en bevordering van de kwaliteit en integriteit van de advocatuur en de beroepsuitoefening van advocaten, in het belang van rechtzoekenden en de maatschappij.

Binnen het wettelijk kader van de Advocatenwet en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) toetst het college de taakuitoefening van de dekens aan de Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling. Op grond van deze beleidsregel maken de (beleids)regels en afspraken van de dekens onderdeel uit van het toezichtbeleid van het college.

2.1 Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling

Om de uniformiteit van het toezicht te waarborgen, is het college bevoegd om beleidsregels op te stellen voor de taakuitoefening van de dekens. In 2015 stelde het college in de Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling² enkele overkoepelende normen voor de taakuitoefening van de dekens. Het college toetst of het toezicht en de klachtbehandeling aan deze normen voldoet. Dit jaar werkte het college aan een nadere invulling van de normen, waarvan de hoofdlijnen als volgt zijn:

Zichtbaar - Het huidige tijdgewricht vraagt om toezichthouders die van tevoren aan de buitenwereld laten zien wat zij doen en daar naderhand verantwoording over afleggen. Het college vindt het essentieel dat de dekens adequate verantwoording afleggen over hun taakuitoefening, ten opzichte van de advocatuur én de maatschappij. Inzichtelijk moet zijn hoe het toezicht en de klachtbehandeling worden uitgeoefend, welk beleid geldt en waar specifiek aandacht aan wordt besteed, en welke resultaten en effecten dat heeft opgeleverd.

Onafhankelijk - Iedere deken komt voort uit de eigen beroepsgroep. Dat impliceert een grote verantwoordelijkheid bij de deken om onafhankelijk te opereren. Hij moet zich voortdurend bewust zijn van het belang daarvan. De waarborging van de onafhankelijkheid brengt met zich dat het toezicht of de behandeling van een klacht niet in alle gevallen door de deken persoonlijk wordt uitgevoerd, maar waar nodig een lid van de raad van de betrokken orde van advocaten voor de uitvoering wordt ingeschakeld.

Effectief - Het college toetst of het preventieve toezicht toereikend, gestructureerd en effectief is. Onderdeel daarvan is dat de capaciteit en middelen door middel van risico-gestuurd toezicht gericht worden ingezet daar waar een verhoogde kans bestaat dat een bepaald risico zich voordoet. Verder is van belang dat er jaarlijkse controles worden uitgevoerd, onder meer voor het financieel toezicht en het toezicht op de naleving van de Wwft, en er objectieve criteria worden gehanteerd.

Bij de klachtbehandeling is van belang dat in het onderzoek zoveel mogelijk duidelijk wordt waar de klacht betrekking op heeft, en wat de relevante feiten zijn. Waar mogelijk worden klachten

¹ Zie bijlage 6.1 voor een overzicht van de taken en bevoegdheden van het college van toezicht en de dekens.

² De beleidsregel is gepubliceerd op www.collegevantoezichtnova.nl/publicaties.

opgelost. Als de klager dat wenst, wordt de klacht met alle relevante stukken aan de tuchtrechter ter beoordeling voorgelegd.

Professioneel - Van belang is dat de dekens zich bewust zijn van hun rol en verantwoordelijkheid als toezichthouder en klachtbehandelaar, en daarvoor over voldoende en actuele kennis en kunde beschikken. Een professionele taakuitoefening vergt dat de dekens beschikken over een kwantitatief en kwalitatief toereikende ondersteuning, die zij optimaal inzetten. De deken is te allen tijde verantwoordelijk voor de werkzaamheden die onder zijn verantwoordelijkheid worden uitgevoerd.

Consistent - Het college toetst of het toezicht en de klachtbehandeling in het hele land op een consistente wijze worden uitgevoerd. Het moet voor een rechtzoekende niet uitmaken in welk deel van het land hij een advocaat heeft ingeschakeld.

Verder toetst het college het beleid van de dekens en ziet erop toe dat de dekens toepassing geven aan hun eigen regels en de in het dekenberaad afgestemde beleidslijnen en prioriteiten voor het toezicht en de klachtbehandeling³.

2.2 Jaarplan 2018 van het dekenberaad

De dekens formuleren jaarlijks in het jaarplan van het dekenberaad speerpunten voor hun taakuitoefening. Voor 2018 benoemden zij – samengevat en opgesomd - de volgende speerpunten⁴:

1. Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)

In de loop van 2018 zou de Wwft als gevolg van de implementatie van de 4e Europese anti-witwasrichtlijn verdere aanscherping ondergaan, die een behoorlijke impact zal hebben op advocaten. De dekens achtten het van groot belang dat advocaten(-kantoren) voldoende voorbereid zijn op de aanstaande wijzigingen, en ook bij voortduring bewust worden gemaakt van het bestaan van de Wwft en daarvan actuele kennis dragen. De dekens wilden in dit verband:

i) bij kantoorbezoeken:

- uitdrukkelijk stilstaan bij verplichtingen op grond van de wijziging van de Wwft
- controleren of de wijziging van de Wwft in de organisatie voldoende bekend is gemaakt en
- controleren of protocollen (in het kantoorhandboek) juist zijn en in praktijk juist worden gehanteerd

ii) cursussen organiseren door de raden van de orden

iii) extra aandacht besteden aan advocaten die in CCV aangeven geen Wwft-diensten te verlenen, terwijl volgens hun website of anderszins blijkt dat ze werken op rechtsgebieden waarop de Wwft van toepassing is.

2. Financiën

Financieel toezicht is een belangrijke waarborg voor de integriteit en de kwaliteit van de advocatuur. Elke betrokkenheid van advocaten bij financiële malversaties dient te worden voorkomen. Dat is in het

³ De beleidsregels van de dekens zijn gepubliceerd op de website van hun orde. Afspraken en leidraden worden gepubliceerd op het besloten, voor advocaten toegankelijke deel van de websites. Daarnaast maken de dekens gebruik van interne werkwijzen en formats.

⁴ Het Jaarplan 2018 is te vinden op de website van de NOvA, jaarplan dekenberaad 2018.

algemeen belang en in het belang van de rechtzoekenden (cliënten). Risico's moeten daarom proactief worden opgespoord en als er toch incidenten optreden, moeten die met krachtig reactief toezicht worden bestreden. Sinds 2016 wordt in pilots aan alle advocaten(kantoren) in een arrondissement gevraagd om de financiële kengetallen beschikbaar te stellen. Hiermee krijgt de deken meer inzicht in de financiële situatie van kantoren, kan hij de continuïteit beoordelen en indien noodzakelijk actie ondernemen. In 2018 wilden de dekens:

- i) in vier arrondissementen kengetallen van advocatenkantoren opvragen; daarbij streven naar uniformiteit ten aanzien van de wijze van opvragen, communicatie en timing;
- ii) toezien op risico's bij kantoren die (te) afhankelijk kunnen zijn van gefinancierde rechtsbijstand;
- iii) toezien op risico's bij kantoren die te afhankelijk kunnen zijn van een grote cliënt.

3. Kwaliteit van de dienstverlening

De kwaliteit van dienstverlening is een belangrijk onderdeel van het toezicht. Naast de doorlopende kwaliteitscontrole zetten de dekens in 2018 in op het toepassen van gestructureerde feedback door advocaten (intervisie, peer review en gestructureerd intercollegiaal overleg), vooruitlopend op invoering van de wettelijke verplichting (een nieuw art. 26 Advocatenwet). De dekens wilden:

- i) nog intensiever inzetten op toetsing van de kwaliteit bij inzage van dossiers tijdens kantoorbezoeken;
- ii) strenger toezien of de door advocaten opgegeven specialisaties zich vertalen in de minimaal voor een specialist vereiste kwaliteit van het geleverde werk;
- iii) bij de CCV erop toezien dat advocaten ten minste de helft van hun opleidingspunten halen met juridische activiteiten op een voor hun praktijk relevant rechtsgebied (evt. steekproefsgewijs).

⁴Kamerstukken II, 34 808

3. ALGEMENE WERKZAAMHEDEN EN WERKWIJZE

In 2018 kwam het college van toezicht 17 keer bijeen, ongeveer eens per drie weken. In die vergaderingen verwerkte en besprak het college de informatie die hij verkreeg van de dekens en het dekenberaad, uit de jaarverslagen van het dekenberaad, van de orden van advocaten in de arrondissementen en van externe professionele partijen, uit tuchtrechtelijke uitspraken en uit signalen van rechtzoekenden en advocaten. Het college hield tevens zicht op de werkzaamheden van de dekens doordat hij de agenda's, verslagen en desgevraagd ook andere stukken van de vergaderingen van het dekenberaad ontving. Ook ontving hij door de dekens gemaakte afspraken en vastgesteld beleid.

3.1 Bezoeken aan de dekens en het dekenberaad

In de periode van mei tot begin september 2018 bracht het college bezoeken aan alle elf dekens en hun adjunct-secretarissen, telkens op het bureau van de betrokken orde van advocaten. Het college legde deze bezoeken in wisselende tweetallen af, vergezeld door de secretaris. Nieuw aangetreden dekens werden door het voltallige college bezocht.

Net als vorig jaar liet het college de dekens voorafgaand aan de bezoeken een vragenlijst⁵ invullen. De vragen hadden voornamelijk betrekking op de toezichtthema's van het college en de speerpunten van de dekens uit het Jaarplan 2018 van het dekenberaad. Door de beantwoording kreeg het college zicht op de werkwijze van de dekens en de bureaus, en de wijze van uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling in de verschillende arrondissementen. Aan de hand daarvan toetste het college de taakuitoefening van de dekens aan de normen uit de Algemene beleidsregel, zoals consistentie en effectiviteit. Door deze aanpak ontstond er tijdens de bezoeken ruimte om dieper in te gaan op de thema's van het college, eventuele vragen die de ingevulde vragenlijst opriepen, opvattingen van de dekens en knelpunten of dilemma's die de dekens bij de uitoefening van hun taak ervaren.

Naar aanleiding van de bezoeken besprak het college zijn voornaamste bevindingen met de dekens tijdens het dekenberaad op 12 september 2018. De belangrijkste onderwerpen waren de toezichtthema's van het college, de verantwoording, en de kwaliteit van dienstverlening. Vanuit zijn verantwoordelijkheid sprak het college in het overleg tevens uit wat hij op de meeste van deze onderwerpen van de dekens verwacht aan volgende stappen.

Het college bracht tevens een bezoek aan het dekenberaad op 12 december 2018. Daar is gesproken over de verhouding tussen het toezicht door de dekens en het systeemtoezicht van het college van toezicht. Ook is gesproken over het concepttoezichtkader van het college.

3.2 Periodiek overleg met de voorzitters van het dekenberaad

Het college voerde 8 keer overleg met de voorzitter(s) van het dekenberaad, globaal eens in de 6 tot 8 weken. Tot 1 april 2018 was de toenmalige Amsterdamse deken, de heer mr. P.N. van Regteren Altena, de voorzitter. Sindsdien wordt de functie gezamenlijk bekleed door mevrouw mr. M.M. Brink, deken van Noord-Holland, en de heer mr. J.F.C. Schnitzler, deken van Oost-Brabant.

⁵ De vragenlijst is als bijlage 6.5 bij dit verslag gevoegd.

In dit overleg verschaften de voorzitters namens de dekenen nadere informatie aan het college over de werkzaamheden van het dekenberaad en over ontwikkelingen of werkwijzen in de verschillende arrondissementen. Mede naar aanleiding van de ontvangen stukken van het dekenberaad vroeg het college de voorzitters geregeld om een nadere toelichting, of spoorde via hen de dekenen aan tot voortgang op bepaalde onderwerpen.

3.3 Signalen van rechtzoekenden en anderen

Het college heeft geen wettelijke taak of bevoegdheid om klachten over de handelwijze van dekenen in individuele gevallen te behandelen; hij is geen beroepsinstantie voor klagers. Niettemin ontvangt het college geregeld informatie van klagers over de behandeling van hun klacht, of van advocaten over het toezicht door de deken. Voor het college zijn dergelijke signalen een bron van informatie over de uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling.

In het verslagjaar leverden 21 personen signalen aan. Van hen klaagden 15 personen over de klachtbehandeling of het toezicht door dekenen, waarvan 8 personen zich al eerder tot het college wendden met dezelfde of vergelijkbare signalen. De overige signalen vielen buiten de taak van het college van toezicht. Die signalen gingen bijvoorbeeld over advocaten of over een verzoek om toewijzing van een advocaat op grond van artikel 13 van de Advocatenwet. Dat behoort niet tot de taken van de dekenen, waar het college op toeziet. Het aantal signalen was daarmee minder dan in eerdere jaren (zie onderstaande tabel). Het college heeft geen verklaring voor deze afname.

Uit de ontvangen signalen sprak onbegrip en onvrede over de procedure die bij de klachtbehandeling wordt gehanteerd, bijvoorbeeld over de duur of de inzet van de deken. Soms werd geklaagd over de reikwijdte van het onderzoek. Enkele signalen zagen op de wijze waarop klachten vóór 2015 zijn behandeld, derhalve vóór het bestaan van het college.

De signalen waren aanleiding voor het college om tijdens de bezoeken aan de dekenen nader te spreken over enkele aspecten van de klachtbehandeling in het algemeen.

Tabel • **Aantal ontvangen signalen**

	2018	2017	2016	2015
Aantal personen met een signaal	21	27	34	56
Aantal signalen over toezicht of klachtbehandeling	15	20	24	41
.... waarvan herhaalde signalen	8	5	6	-

3.4 Gebruik van bevoegdheden

Voor het gebruik van zijn wettelijke bevoegdheden hanteert het college een oplopende schaal die is weergegeven in de vorm van een handhavingspiramide (bijlage 6.4). Dit beleid houdt in dat het college indien nodig eerst op een meer informele wijze de taakuitoefening van een of meer deken(s) zal trachten bij te sturen. Bijvoorbeeld door een normoverdragend gesprek te voeren met de voorzitter(s) van het dekenberaad of met de deken(s) in kwestie. Voor zover dat niet het gewenste effect heeft, zet het college een instrument in op een hogere trede van de piramide.

Het opstellen van beleidsregels voor het optreden van de deken(s) vindt het college in eerste instantie op de weg van de deken(s) liggen. Het college toetst hun beleidsregels en ziet erop toe dat de deken(s) hun eigen regels toepassen. Die toets is vastgelegd in artikel 4 van de Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling van het college:

“De deken geeft toepassing aan de door hem vastgestelde (beleids)regels en aan de afspraken en handelingen die de deken(s) in het dekenberaad hebben gemaakt of opgesteld ten behoeve van hun toezicht en hun klachtbehandeling.”

Dit jaar bracht het college een technische wijziging aan in de Algemene beleidsregel. Die aanpassing vloeide voort uit een wetwijziging, waarbij de taak voor de deken(s) om toezicht te houden op naleving van de Wwft is verplaatst van de Advocatenwet naar de Wwft. Verder bood het college in het kader van zijn beleidsregelbevoegdheid twee keer een handreiking aan de deken(s) aan, zodat zij op basis daarvan beleid kunnen opstellen. Dit betrof een voorstel voor beleid voor risico-gestuurd toezicht en enkele bouwstenen voor beleid voor de omgang met recidive (zie § 4.4.1 resp. § 4.11).

Voor het overige zag het college geen aanleiding om zijn wettelijke bevoegdheden in te zetten. Dit betreft verzoeken om een deken te schorsen in of te ontheffen van de uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling, of om een deken te ontslaan en een andere deken te kiezen. Hetzelfde geldt voor de algemeen deken in zijn hoedanigheid van voorzitter van het college. Hij heeft evenmin gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid om bindende aanwijzingen te geven aan een deken met betrekking tot de uitoefening van het toezicht.

In Gelderland is de deken tussentijds aftreden en is in zijn opvolging voorzien. Het college heeft zich hierover laten informeren en heeft zich ervan vergewist dat de continuïteit van het toezicht is gewaarborgd.

4. TOEZICHTTHEMA'S

Het college van toezicht richtte zich in 2018 voornamelijk op vier toezichtthema's. Deze vloeiden voort uit risico's die het college eind 2017 signaleerde in het toezicht van de dekens. Deze risico's hielden in - samengevat - dat de werkdruk bij alle dekens en lokale orde bureaus zeer hoog is en dat de dekens er vanaf 2018 taken bij zouden krijgen. Zo zouden zij de volledige afhandeling van de vernieuwde, jaarlijkse Centrale controle op de verordening (CCV) voor hun rekening nemen, die tot dan toe deels door de NOvA werd verricht. Bovendien zou in de loop van 2018 een wijziging van de Wwft in werking treden, die extra verplichtingen aan advocaten oplegt en het toezicht van de dekens navenant verzwaart. Daar kwam bij dat per 1 januari 2018 een nieuwe kantoorautomatisering op de lokale orde bureaus zou worden geïmplementeerd, wat zorgde voor gedeeltelijk nieuwe werkprocessen en mogelijk aanloopproblemen met zich zou brengen.

Dit leidde in het Werkplan 2018 tot volgende toezichtthema's:

- a. het opstellen van een toezichtkader voor de taakuitoefening van het college;
- b. de verdere versterking van het preventieve toezicht;
- c. toezicht op naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft);
en
- d. de omgang met recidive.

In de loop van het jaar richtte het college zich tevens, bij wijze van nieuw thema, op de verantwoording.

THEMA A - NADERE INVULLING VAN HET TOEZICHTKADER

4.1 Voornemens in het Werkplan 2018

In 2017 bleek er bij de dekens en het college behoefte te bestaan aan een nadere invulling van de normen uit de Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling, zodat voor iedereen duidelijk zou zijn wat van de dekens wordt verwacht. Het college nam zich voor het toezichtkader te concretiseren door op enkele onderdelen duidelijk aan te geven waaraan het toezicht en/of de klachtbehandeling moeten voldoen. De inzet was dat aan de hand van (minimum)normen, kwaliteitseisen of nadere doelstellingen zichtbaar of meetbaar wordt in hoeverre het optreden van de dekens voldoet en effectief is. Het zou gaan om een niet vrijblijvend toezichtkader, waarvan het college de naleving zal toetsen en handhaven. Het college formuleerde in het Werkplan de volgende doelen:

Doelstelling: het college geeft een nadere invulling aan het toezichtkader uit de Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling.

Beoogd effect: voor de dekens is duidelijk waaraan hun optreden dient te voldoen. Op basis van het nadere toezichtkader kunnen zij hun toezicht en klachtbehandeling op eenzelfde lijn inrichten.

4.2 Werkzaamheden

Ter voorbereiding op het opstellen van een toezichtkader heeft het college zich extern georiënteerd en gesprekken gevoerd met deskundigen op het gebied van toezicht. Zo sprak het college met:

- prof. mr. dr. F. de Vries, bijzonder hoogleraar toezicht, consultant bij &samhoud, oud-bestuurslid van de AFM;
- prof. mr. A.T. Ottow, hoogleraar op het gebied van toezicht, vicevoorzitter van de raad van bestuur van de Universiteit Utrecht, oud-collegelid bij de Opta; en
- bestuursleden van het Bureau Financieel Toezicht (BFT), de toezichthouder van onder meer het notariaat en de gerechtsdeurwaarders.

Ook de dekens zijn in de gelegenheid gesteld om te reageren op een conceptversie van het toezichtkader. Het college heeft al hun opmerkingen betrokken bij de voorlopige vaststelling van het toezichtkader op 18 december 2018. De definitieve vaststelling zal plaatsvinden in 2019, nadat het college vanaf 1 januari 2019 een nieuwe samenstelling heeft gekregen. Beoogd wordt het toezichtkader te publiceren op de website van het college, om voor een ieder duidelijk te maken wat van de dekens wordt verwacht, en ook bij te dragen aan de transparantie van de taakuitoefening van het college.

THEMA B - VERDERE VERSTERKING VAN HET PREVENTIEVE TOEZICHT

4.3 Voornemens in het Werkplan 2018

In het Werkplan achtte het college voor het preventieve toezicht op drie terreinen versterking nodig:

1. De ontwikkeling en toepassing van een gestructureerde aanpak van risico-gestuurd toezicht door de dekens, zodat zij hun toezichtcapaciteit gericht en efficiënt kunnen inzetten. Indien nodig, zou het college een beleidsregel voor de dekens opstellen ter ondersteuning van de ontwikkeling van een gestructureerd risico-gestuurd toezicht.
2. Financieel toezicht: het voortzetten van de pilots om kengetallen van advocatenkantoren op te vragen, en het verfijnen van deze methode, zodat vanaf 2019 jaarlijks en landelijk kengetallen kunnen worden opgevraagd. De verfijning beoogt de administratieve lasten voor advocaten en de ordebu-reaus laag te houden. Een landelijke aanpak vereist toereikende voorzieningen en extra capaciteit om de ontvangen kengetallen te analyseren en nader onderzoek te verrichten bij kantoren waar de situatie zorgelijk lijkt. Tevens is van belang dat de dekens ter voorbereiding hierop aandacht besteden aan communicatie met de balie om draagvlak te verkrijgen.
3. Om de kwaliteit van het preventieve toezicht op peil te houden is vereist dat de dekens hun organisatie en ondersteuning versterken. Dat vergt structurele oplossingen. Daarom is van belang dat de dekens in een plan - met een blik op de lange termijn - vast te leggen hoe zij vorm willen geven aan een effectieve inrichting van hun organisatie en ondersteuning. De volgende stap is dat de dekens uitvoering geven aan hun organisatieplan, en meer de verbinding zoeken, onderling en met de NOvA.

Het college formuleerde in het Werkplan de volgende doelen:

Doelstelling: het college spoort de dekens aan om hun preventieve toezicht te versterken. Om dat mogelijk te maken ziet het college erop toe dat de dekens hun organisatie en ondersteuning versterken.

Beoogd effect: de dekens voeren op gestructureerde wijze risico-gestuurd toezicht en financieel toezicht uit. Ook de kwaliteit van de overige instrumenten voor preventief toezicht is op peil, mede door een toereikende organisatie en ondersteuning voor de dekens.

4.4 Risico-gestuurd toezicht

4.4.1 Werkzaamheden

Ter ondersteuning en versnelling van de ontwikkeling van de beoogde structurele aanpak stuurde het college in februari 2018 een voorstel aan de dekens voor beleid voor risico-gestuurd toezicht.

Op basis hiervan bereikten de dekens in april 2018 overeenstemming over een model voor de uitvoering van risico-gestuurd toezicht. Nadien hebben de dekens het model aangevuld met afspraken voor de operationalisering van het model.

Het college heeft de dekens erop gewezen dat het essentieel is dat zij zicht houden op externe ontwikkelingen en eventuele nieuwe risico's die in de beroepsgroep ontstaan. Ook is van belang dat er ruimte

is om lokaal verschillende risico's te signaleren of een andere prioritering te kiezen.

Tijdens het bezoek aan het dekenberaad in september 2018 besprak het college met de dekens dat er diverse ontwikkelingen gaande zijn die de rol van de advocatuur aantasten. Naast de voorgenomen wijziging van het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand⁶ wordt er bijvoorbeeld binnen de rechtspraak geëxperimenteerd met geschilbeslechting zonder vertegenwoordiging door advocaten. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot een afname van werk en een krimp van de beroepsgroep. Dat kan gepaard gaan met risico's, bijvoorbeeld als de kwaliteit van dienstverlening ten koste van de omzet gaat. In de visie van het college is het van belang dat de dekens bij hun toezicht oog hebben voor deze bredere context, en er ook bij betrekken of advocaten 'de goede dingen' doen. Incidenten, maar ook de moraliteit, zijn bepalend voor het beeld van de gehele advocatuur.

4.4.2 *Bevindingen*

Gebleken is dat de dekens in de praktijk risico-gestuurd toezicht toepassen en zicht hebben op risico's en ontwikkelingen in en om de advocatuur. Enkele risico's hebben als speerpunt prioriteit gekregen in het jaarplan van het dekenberaad. Die speerpunten zijn gebaseerd op de bevindingen van de dekens bij de uitoefening van het toezicht. De meeste dekens richten zich bij hun toezicht op deze prioritaire risico's. Er was dit jaar nog in onvoldoende mate sprake van een gestructureerde en zichtbare aanpak, bijvoorbeeld van de analyse en inschatting van de aard en omvang van risico's.

Het college acht het een vooruitgang dat de dekens beleid hebben vastgesteld voor een gestructureerde aanpak van risico-gestuurd toezicht. Het college constateert dat het beleid in 2018 nog niet is gepubliceerd. Het komt er nu op aan dat de dekens hun beleid in 2019 grondig en zorgvuldig uitvoeren. Daarbij is van belang dat de dekens een open blik hebben voor ontwikkelingen in en om de advocatuur en de nieuwe of veranderde risico's die deze met zich brengen. Dat vergt ieder jaar opnieuw het identificeren, benoemen en classificeren van de risico's naar gelang hun (eventueel gewijzigde) aard, ernst en omvang. Het college acht het wenselijk dat de dekens in de jaarverslagen over 2019 verantwoorden hoe de eerste cyclus van het risico-gestuurde toezicht is uitgevoerd. Het gaat daarbij om inzicht te geven hoe de risico's lokaal en in het dekenberaad zijn geïdentificeerd en gewogen, hoe het toezicht op de geselecteerde risico's is uitgeoefend en hoe de cyclische aanpak is vormgegeven.

4.5 **Financieel toezicht**

4.5.1 *Werkzaamheden*

De uitvoering en ontwikkelingen in het financieel toezicht besprak het college geregeld met de voorzitters van het dekenberaad. Ook bij alle bezoeken aan de dekens is dit aan de orde gekomen. Bij de bezoeken beschikte het college over de jaarverslagen 2017 van het dekenberaad en van de lokale orden. Cijfers over 2018 waren nog niet beschikbaar. De pilot financiële kengetallen is dit jaar vanaf 1 juli 2018 gehouden in vier arrondissementen⁷. Het gebruikte format liet zien welke kengetallen dit jaar

⁶ Brief minister voor Rechtsbescherming van 9 november 2018, Kamerstukken II 2018/19, 31 753, nr. 155.

⁷ Zeeland – West-Brabant, Noord-Holland, Noord-Nederland en Oost-Brabant.

zijn opgevraagd. De resultaten van de pilot zijn in het verslagjaar niet bekend geworden. Tijdens de bezoekeronde aan de dekens is tevens besproken hoe zij het toezicht op derdengelden uitoefenen.

4.5.2 Bevindingen

Opvragen financiële kengetallen

Sinds 2016 worden pilots uitgevoerd met het opvragen van financiële kengetallen van alle advocatenkantoren in de betrokken arrondissementen. Het doel is om te zien of de dekens op deze wijze in een vroeg stadium mogelijke problemen in de financiële huishouding van advocatenkantoren op het spoor komen. De pilot is in 2016 in twee arrondissementen uitgevoerd en in 2017 in drie arrondissementen. Uit de jaarverslagen over 2017 van de lokale orden blijkt dat de dekens toen in 121 gevallen nader onderzoek (s-dossier)⁸ deden naar aspecten die te maken hebben met de financiële soliditeit van kantoren. In 2016 was sprake van 64 s-dossiers. De toename is met name zichtbaar in het arrondissement waar de pilot in 2017 voor het eerst werd gehouden. Uit gesprekken met de betrokken dekens blijkt dat nader onderzoek in veel gevallen tot de constatering leidt dat er vanuit toezichtperspectief geen reden tot zorg is. Waar dat wel het geval is, houden de dekens de situatie in de gaten. Daarbij is de inzet er niet zozeer op gericht om een eventueel faillissement te voorkomen, maar om ervoor te zorgen dat de dienstverlening aan cliënten wordt geborgd.

Voor de pilots in 2018 is de vraagstelling bijgeschaafd om betere gegevens te verkrijgen. Verder blijkt dat advocaten buiten de pilot-arrondissementen gebruik maakten van de mogelijkheid om op basis van het opvraagformulier een self-assessment van de situatie van hun kantoor uit te voeren. In de bezoekeronde bleek dat meerdere dekens vraagtekens plaatsen bij de proportionaliteit van de opgevraagde gegevens en de effectiviteit van de methode. Daarom zijn de dekens gestart met een inventarisatie welke kengetallen het meeste inzicht verschaffen en minimaal noodzakelijk zijn voor een goede beoordeling van de financiële gezondheid van advocatenkantoren.

Eind 2017 besloten de dekens om het opvragen van kengetallen landelijk in te voeren vanaf 1 juli 2019. Voor een landelijke invoering is vereist i) dat advocatenkantoren de kengetallen geautomatiseerd kunnen aanleveren, en ii) dat de dekens en bureaus beschikken over capaciteit voor nader onderzoek naar kantoren waar de situatie zorgelijk lijkt.

De voorbereidingen voor de aanschaf van specifieke automatisering zijn gaande. Gelet op hun ervaring met nieuwe automatisering zijn de dekens voornemens om een fasering aan te brengen in de uitbreiding van de methode. De fasering houdt in dat de dekens in 2019 kengetallen willen opvragen in zeven arrondissementen. In 2020 sluiten de laatste vier arrondissementen aan. Het college zal in 2019 in overleg met de dekens blijven over een landelijke invoering van de methode.

Het college constateert verder dat er nog geen beoordelingskader of checklist bestaat voor de financiën van kantoren. Op termijn is het wenselijk dat de dekens aan de hand van de verkregen data en resultaten een beoordelingskader opstellen, zodat bijvoorbeeld aan de hand van bandbreedtes voor diverse kengetallen kan worden bepaald wanneer sprake is van een zorgelijke situatie en wanneer nader onderzoek nodig is.

⁸ Dit betreft het aantal s-dossiers financiële soliditeit van alle orden tezamen. Bron: jaarverslagen 2017 en 2016 van het dekenberaad en van de lokale orden. Zie ook tabel 3.8 in bijlage 6.6.

Algemeen financieel toezicht

Sinds medio 2017 schakelen alle orden de unit Financieel Toezicht Advocatuur (FTA) in voor de beoordeling van de financiën van kantoren in het kader van de kantoorbezoeken. Dit draagt bij aan een consistente beoordeling. Het college constateerde dat de bij kantoorbezoeken opgevraagde gegevens niet in alle arrondissementen gelijk waren. De betrokken orde is daar op geweest.

Uit de bezoekeronde aan de dekens is gebleken dat bepaalde signalen effectief zijn voor het financieel toezicht. Dat geldt met name voor het niet-betalen van de financiële bijdrage aan de NOVA en/of de lokale orde, evenals informatie van de Raad voor Rechtsbijstand over advocaten die veel toevoegingen behandelen en mogelijk afhankelijk zijn van zaken uit de gefinancierde rechtsbijstand.

Toezicht op derdengelden

De wijze waarop advocaten omgaan met derdengelden, de derdengeldenrekening en eventuele contante betalingen wordt door de dekens gecontroleerd in de CCV, bij alle kantoorbezoeken en bij daarop gerichte klachten en signalen. Bij de kantoorbezoeken wordt ook gevraagd of eventuele contante betalingen worden verwerkt in een kasboek en of, indien nodig, de deken is geraadpleegd.

Het college hoorde in de bezoekeronde dat de meeste dekens weinig problemen constateren met derdengelden. Ook de naleving van het twee handtekeningen-vereiste lijkt te verbeteren doordat banken die autorisatie bij digitale betalingen faciliteren en de bekendheid met de regel is toegenomen. Er zijn enkele gevallen van oneigenlijk gebruik van de derdengeldenrekening ontdekt bij kantoorbezoeken of de CCV. Daar traden de dekens tegen op door de indiening van een dekenbezwaar. Er zijn geen gevallen ontdekt waarin advocaten zijn gedwongen mee te werken aan onoorbare transacties. In een geval waarin mogelijk sprake was van ondermijning, is de betrokken advocaat tuchtrechtelijk geschrappt.

Verder zijn er volgens de dekens steeds minder kantoren die derdengelden ontvangen. Deze kantoren maken gebruik van gewijzigde regelgeving op grond waarvan een stichting derdengelden niet meer verplicht is voor wie geen derdengelden ontvangt⁹.

Ten aanzien van de controle bij de kantoorbezoeken constateert het college verschillen in de uitvoering. Zo is een verschil of de derdengeldenrekening voorafgaand of tijdens het bezoek wordt gecontroleerd. Ook varieert het tot hoe ver in de tijd in de afschriften van derdengeldenrekening wordt teruggekeken en of (steekproefsgewijs) stukken worden ingezien die ten grondslag liggen aan mutaties. Het college acht het wenselijk dat de dekens beleid opstellen voor de beoordeling van (de mutaties op) de derdengeldenrekening.

⁹ Wijziging van de Verordening op de advocatuur en Regeling op de advocatuur, in werking getreden per 1 januari 2017.

4.6 Organisatie en ondersteuning van de dekens

4.6.1 Werkzaamheden

In 2017 wees het college de dekens erop dat de capaciteitsproblemen bij sommige ordebureaus een breder probleem vormen, waarvoor een andere structuur van hun organisatie nodig is. Het college drong erop aan dat de dekens zouden bedenken hoe zij hun organisatie het beste kunnen inrichten, structureel kunnen samenwerken en effectiever kunnen werken, en daar vervolgens uitvoering aan geven. Het college heeft hierover in het verslagjaar gesproken met de voorzitters van het dekenberaad en met alle dekens tijdens de bezoekeronde.

Ook was de implementatie van de nieuwe kantoorautomatisering bij alle lokale ordenbureaus een vast onderwerp van overleg met de voorzitters, gelet op enkele onvolkomenheden die zich voordeden.

4.6.2 Bevindingen

Het college constateert dat de capaciteit op de lokale bureaus (net) toereikend is voor de uitvoering van de reguliere werkzaamheden. De invoering van de nieuwe automatisering heeft mede door onvolkomenheden en aanloopproblemen tijd en energie gevegd van de bureaumedewerkers en de meest betrokken dekens. In een paar arrondissementen is de bureaubezetting versterkt, maar in een enkel arrondissement blijft de bezetting kwetsbaar. De opvolging van ervaren adjunct-secretarissen blijkt in een enkel geval moeizaam. Er wordt nog steeds weinig gebruik gemaakt van verdeling van specialisaties of taken. Die is beperkt tot het Kenniscentrum Wwft bij de Haagse orde en enige verdeling van bestuursrechtelijke kennis. De naleving van de AVG is door één bureau ten behoeve van alle lokale orden voorbereid.

De dekens werken aan afspraken voor een flexibele schil. Verdere initiatieven voor een versterking van de onderlinge samenwerking achtten de dekens niet opportuun, gelet op de wettelijke evaluatie van het toezichtstelsel die in 2019 zal plaatsvinden.

Mogelijk biedt de beoogde flexibele schil een oplossing voor de verschillende budgetten van de orden en de krappe capaciteit op met name kleine ordebureaus. Het college houdt echter zorgen dat er over het geheel onvoldoende capaciteit is voor nieuwe werkzaamheden, zoals de beoogde landelijke uitvoering van het opvragen van financiële kengetallen, en voor zaken die bovenop het reguliere werk komen, zoals incidentele omvangrijke klacht- of toezichtzaken, beleidsontwikkeling, en crises en calamiteiten.

Het college acht het niet verstandig en een potentieel risico om de huidige organisatie te laten zoals hij is. Toezicht is elke dag belangrijk en vereist dat de capaciteit nú adequaat is. De evaluatie en de voorbereiding van eventuele wettelijke wijzigingen in het toezichtstelsel kunnen enkele jaren in beslag nemen. In de visie van het college kan daar niet op worden gewacht. Daarom blijft het van belang dat de dekens bedenken hoe zij vorm willen geven aan een effectieve inrichting van hun organisatie en ondersteuning

– in onderlinge verbinding, maar ook met de NOvA -, dat vastleggen en daar uitvoering aan geven. Een aanzet daartoe ziet het college in voornemens van de dekens om meer kennis te bundelen en werkzaamheden te concentreren. Het college zal deze ontwikkelingen in 2019 volgen.

THEMA C - TOEZICHT OP DE NALEVING VAN DE WWFT

4.7 Voornemens in het Werkplan 2018

In 2018 stond een aanscherping van de Wwft op stapel op grond van Europese regelgeving. Voor goed Wwft-toezicht achtte het college nodig dat de dekens zorgen voor actieve voorlichting voor advocaten, en beleid ontwikkelen voor de nieuwe verplichtingen uit de gewijzigde wet.

Hij formuleerde in het Werkplan de volgende doelen:

Doelstellingen: het college:

1. spoort de dekens aan om advocaten bewust(er) te maken van de verplichtingen op grond van de (aangescherpte) Wwft,
2. ziet erop toe dat de dekens beleid of afgestemde werkwijzen ontwikkelen voor een risico gebaseerde uitoefening van het toezicht, voor hun nieuwe bevoegdheden en verplichtingen, en voor het toezicht op de nieuwe verplichtingen voor advocaten, en
3. houdt toezicht op de wijze waarop de dekens het verzwaarde Wwft-toezicht uitoefenen, en stelt daarvoor zo nodig beleidsregels.

Beoogd effect: de dekens:

1. dragen eraan bij dat advocaten zich in toenemende mate bewust zijn van de verplichtingen op grond van de aangescherpte Wwft, en
2. geven een goede invulling aan hun verzwaarde toezichttaak op grond van de gewijzigde Wwft.

4.8 Werkzaamheden

Het toezicht op naleving van de Wwft kwam bij alle bezoeken aan de dekens ter sprake en was ook geregeld onderwerp van het periodieke overleg met de voorzitters van het dekenberaad. In dat overleg drong het college onder meer aan op het opstellen van beleid voor de nieuwe bevoegdheden en verplichtingen die de wetwijziging van de Wwft met zich zou brengen voor de dekens en advocaten.

Op 25 juli 2018 trad de gewijzigde Wwft in werking. Het college nam kennis van de gezamenlijke afspraak van de dekens en twee toezichthouders op andere sectoren¹⁰ om ten aanzien van enkele nieuwe verplichtingen uit de wet bij wijze van uitzondering een soepel handhavingsbeleid te voeren tot 1 januari 2019. Tevens nam het college kennis van het beleid van de dekens, waarmee zij een nadere invulling geven aan nieuwe verplichtingen voor advocaten(kantoren) die in de wet als open norm zijn geformuleerd. Over beide vormen van beleid heeft het college met de voorzitters van het dekenberaad gesproken. Daarbij achtte het college van belang dat het beleid voldoende aansluit bij het beleid van andere toezichthouders in vergelijkbare sectoren, zoals de zakelijke dienstverlening. Een bijzonderheid van de Wwft - het tegengaan van witwassen – is dat sprake is van een ketenaanpak in meerdere domeinen.

Verder sprak het college in november 2018 met een vertegenwoordiger van de Financial Intelligence Unit - Nederland (FIU) over de mate waarin de advocatuur zich bewust is van de verplichtingen op

¹⁰ Het Bureau Financieel Toezicht en de Belastingdienst Bureau Toezicht Wwft; publicatie op de website van het BFT, september 2018..

grond van de Wwft en ongebruikelijke transacties melden, en over de samenwerking tussen de FIU en de dekens.

4.9 Bevindingen

Het college constateert dat de dekens zich inspannen om advocaten bewust(er) te maken van de verplichtingen op grond van de Wwft. De Handleiding voor advocaten voor de naleving van de Wwft is aangepast aan de per juli 2018 gewijzigde Wwft. Bijna alle orden organiseerden een cursus Wwft voor advocaten. De kantoorbezoeken zijn grotendeels gericht op het creëren van bewustwording. De dekens sporen advocaten, ook als ze geen Wwft-plichtige zaken behandelen, bij die bezoeken aan om een cursus over de Wwft te volgen. Om dat te faciliteren blijft het wenselijk dat alle dekens twee keer per jaar een Wwft-cursus organiseren, eventueel samen met andere arrondissementen.

Voor hun eigen opleiding volgden de dekens en stafjuristen van de ordebureaus eveneens een cursus Wwft. Bovendien spraken de dekens af dat elk bureau een stafjurist aanwijst als aanspreekpunt voor de Wwft. Daarnaast is de expertise over de Wwft gebundeld bij het Kenniscentrum Wwft bij het bureau van de Haagse orde van advocaten. Uit het verslag van werkzaamheden van het dekenberaad blijkt dat het Kenniscentrum in 2017 iets meer vragen van advocaten ontving dan in eerdere jaren. De vragen hadden met name betrekking op de toepasselijkheid van de Wwft op bepaalde dienstverlening. Het college merkt overigens op dat, ten tijde van vaststelling van dit jaarverslag, de informatie van het Kenniscentrum op de website van de Haagse orde deels niet actueel is.

Bij de kantoorbezoeken ziet het college verschillen in de controle op naleving van de Wwft tussen de arrondissementen en bij verschillende soorten kantoren. Tevens valt op dat de naleving van de Wwft tijdens de bezoeken met name mondeling wordt besproken. Het college acht het wenselijk dat aan advocaten met Wwft-plichtige zaken wordt gevraagd in de desbetreffende dossiers te laten zien hoe zij de Wwft naleven.

De dekens constateren dat de bekendheid met de Wwft geregeld te wensen over laat bij advocaten die wegens de aard van hun praktijk niet of nauwelijks met de Wwft in aanraking komen. In 2017 leidde het toezicht door de dekens tot 8 s-dossiers die verband hielden met de Wwft; dat was evenveel als in 2016¹¹. De FTA voerde in 2017 namens de dekens 19 keer een 'inhoudelijk en/of Wwft-onderzoek' uit; iets meer dan in 2016 (15 onderzoeken). In de tuchtrechtelijke uitspraken is zichtbaar dat de dekens enkele dekenbezwaren indienden over niet-naleving van de Wwft. Een geval van mogelijke medewerking aan witwassen heeft na een dekenbezwaar geleid tot schrapping van de betrokken advocaat. De ontdekking van ernstige gevallen blijkt deels afhankelijk te zijn van de ontvangst van klachten, signalen of een eigen melding, bijvoorbeeld in het kader van de CCV. Voor het overige worden er volgens de dekens weinig overtredingen geconstateerd.

De controle op de Wwft in de CCV hield dit jaar in dat iedere advocaat moest aangeven of hij werkzaamheden heeft verricht die onder de Wwft vallen, en zo ja, of hij daarbij heeft voldaan aan de verplichtingen op grond van de Wwft. De uitkomsten van de CCV waren bij het uitbrengen van dit jaarverslag

¹¹ Zie tabel 3.8 in bijlage 6.6.

nog niet bekend. Uit de jaaroverzichten van de FIU blijkt dat het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties door advocaten de afgelopen jaren nagenoeg gelijk is gebleven. Het varieert over de afgelopen zes jaar van 10 tot 15 meldingen per jaar. In de loop van 2019 zal uit het jaaroverzicht 2018 van de FIU blijken hoeveel meldingen er in het verslagjaar zijn gedaan.

THEMA D - OMGANG MET RECIDIVE

4.10 Voornemens in het Werkplan 2018

Het college nam zich voor om in 2018 te onderzoeken hoe de dekens en tuchtrechters omgaan met advocaten die al meerdere keren tuchtrechtelijk zijn veroordeeld en tegen wie nieuwe klachten worden ingediend of over wie twijfels over kwaliteit en/of integriteit blijven bestaan. Het doel was om zicht te krijgen of de dekens voldoende effectief (kunnen) optreden tegen recidiverende advocaten ter bescherming van de rechtzoekenden, en of de dekens over een toereikend instrumentarium beschikken of tegen belemmeringen aanlopen. Het college formuleerde de volgende doelen:

Doelstelling: het college onderzoekt hoe de dekens en tuchtrechters omgaan met advocaten die bij herhaling tuchtrechtelijk zijn veroordeeld en bij wie onvoldoende verbetering optreedt. Het onderzoek leidt tot signalering van eventuele knelpunten en aanbevelingen ter verbetering van de aanpak van recidive. Beoogd effect: het onderzoek leidt tot inzicht bij het college en de dekens in een effectieve aanpak van recidive bij advocaten ter bescherming van rechtzoekenden. Op basis daarvan kunnen dekens hun optreden zo nodig en waar mogelijk aanpassen en met elkaar in lijn brengen.

4.11 Werkzaamheden

In tuchtrechtelijke uitspraken ziet het college hoe in concrete gevallen met recidive wordt omgegaan. Met alle dekens besprak het college tijdens de bezoeken hoe zij - in het algemeen - omgaan met recidive. Dat leverde bouwstenen op voor beleid voor recidive, die het college tijdens zijn bezoek aan het dekenberaad van september 2018 aan de dekens overhandigde. Inmiddels hebben de dekens besloten om beleid te gaan opstellen.

4.12 Bevindingen

Op basis van de gesprekken met de dekens constateert het college dat niet eenduidig is hoe zij omgaan met recidive. Duidelijk is dat advocaten die recidiveren scherp in de gaten worden gehouden en dat klachten en signalen over hen extra kritisch worden bekeken. Recidive is een relevante factor voor het indienen van een dekenbezwaar en bij bestuursrechtelijke handhaving. Voor het overige is de aanpak van recidive maatwerk, waarbij de dekens gebruik maken van een oplopende schaal van instrumentarium en handhavingsmethoden. De dekens zagen geen toegevoegde waarde in beleid, omdat de problematiek te casuïstisch is. Verder bleek dat de dekens een hoge drempel ervaren om hoger beroep in te stellen tegen een uitspraak van de raad van discipline, als de maatregel lager uitvalt dan zij passend achten. De jaarverslagen van de lokale orden bevatten geen gegevens over recidive, ook niet over de resultaten van het optreden van de dekens.

Het college acht het wenselijk dat de dekens beleid opstellen, omdat het bijdraagt aan een bewuste omgang met recidive. Bovendien maakt beleid de werkwijze van de dekens zichtbaar voor advocaten, de tuchtrechter en de samenleving. Tijdens de bezoeken hoorde het college diverse elementen die bruikbaar zijn voor beleid. Nader uitgewerkt en uitgeschreven kunnen die de omgang met recidive

inzichtelijk maken. Onder meer de definitie van recidive en de afbakening daarvan vergen afstemming en beleidsvorming. Een vraag is bijvoorbeeld tot hoe ver wordt teruggekeken voor recidive, en of dat afhankelijk is van de aard van de tekortkomingen of overtredingen. Ook kunnen criteria en afwegingen worden vastgelegd op basis waarvan advocaten in aanmerking komen voor monitoring. Ten slotte acht het college van belang dat recidive wordt geregistreerd op een wijze waardoor de dekens verantwoording kunnen afleggen over de aanpak en ontwikkeling van recidive.

Een belemmering blijkt te zijn dat recidive bij de tuchtrechter alleen met een dekenbezwaar kan worden aangekaart, en uit privacy-oogpunt¹² niet in bijzijn van een klager kan worden besproken. Inmiddels hebben de dekens met de tuchtrechters afgesproken dat in dat geval een dekenbezwaar apart op zitting wordt behandeld als er gelijktijdig een klacht van een klager dient. Tevens is een werkwijze afgestemd over de voorlichting van de dekens aan de tuchtrechter over recidive.

In de tuchtrechtspraak ziet het college dat de dekens bij recidive volhouden en dekenbezwaren blijven indienen bij nieuwe feiten, zo nodig tot de recidiverende advocaat is geschraapt. Dit jaar stelden meerdere dekens hoger beroep in wegens ongegrondverklaring of een (te) lichte maatregel. Bij nieuwe feiten tijdens de proefperiode van een eerdere voorwaardelijke maatregel (meestal schorsing) verzoeken de dekens aan de tuchtrechter om tenuitvoerlegging van die maatregel. En als een recidiverende advocaat inmiddels zelf uit de advocatuur is gestapt, worden dekenbezwaren ingediend voor nieuwe feiten uit zijn tijd als advocaat. Hiermee beogen dekens om een tuchtrechtelijk oordeel te verkrijgen voor het geval de betrokkene zich later opnieuw wil laten inschrijven als advocaat.

¹² Dit betreft mede de privacy van eerdere klagers dan wel cliënten van de betrokken advocaat

NIEUW THEMA - VERANTWOORDING

4.13 Bevindingen

Bij de bezoeken aan de dekenen maakt het college gebruik van de gegevens uit de jaarverslagen van het dekenenberaad en van de lokale orden over het voorgaande jaar. Deze jaarverslagen zijn meestal begin april beschikbaar. Het college constateerde dit jaar dat de jaarverslagen inzicht geven in de wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend. Er wordt consistent gerapporteerd over aantallen klachten en signalen, de mate van inzet van uiteenlopende instrumenten en de wijze van afhandeling en handhaving. Anderzijds is er geen 'eindstand' bekend van de afwikkeling van alle klachten en s-dossiers uit een jaar. Dat komt omdat jaarlijks wordt gerapporteerd over de stand van zaken aan het einde van het jaar. Daardoor is bijvoorbeeld niet bekend hoeveel dossiers uit een jaar uiteindelijk zijn doorgezonden naar de tuchtrechter, of hoeveel maatregelen er naar aanleiding van s-dossiers zijn genomen.

Door minimale duiding en context geven de verslagen weinig inzicht in de aard en de ernst van normschendingen en de effecten van het toezicht. Niet duidelijk is wat de ontwikkeling is van risico's en van tekortkomingen of onregelmatigheden, wat de 'staat van de advocatuur' is, en of er sprake is van verbetering van het normbesef en de naleving. Ook wordt geen verband gelegd met incidenten die lokaal of nationaal het nieuws hebben gehaald. De jaarverslagen van de lokale orden zijn bovendien voornamelijk intern, op de balie gericht en veel minder extern, aan de maatschappij en betrokkenen bij de advocatuur.

Bij elkaar toonde dit duidelijker het belang van een goede verantwoording in de jaarverslagen. Het huidige tijdsgewricht vraagt om toezichthouders die aan de buitenwereld laten zien wat zij doen en – in geval van een incident – hebben gedaan. Elk handelen dient ook in het perspectief te staan van de te beschermen publieke belangen: kwaliteit en integriteit van de beroepsgroep. Het vertrouwen in de advocatuur kan toenemen als de dekenen als toezichthouder laten zien dat zij in staat zijn om disfunctionerende advocaten effectief aan te pakken. Het is essentieel dat de dekenen in hun verantwoording meer aandacht besteden aan wat zij hebben gedaan, de effecten van het toezicht en relevante ontwikkelingen in en om de advocatuur. Voor het college geldt daarnaast dat hij de uitoefening van zijn taak deels baseert op de informatie die de dekenen verstrekken.

4.14 Werkzaamheden

Vanuit deze achtergrond heeft het college bij de dekenen aangedrongen op een betere verantwoording. Om dit te bevorderen, heeft het college eind 2018 concrete handvatten aan de dekenen geboden voor hun externe verantwoording. Op basis daarvan kunnen de dekenen invulling geven aan hun jaarverslagen over 2018. Voor 2019 is het college voornemens om de verantwoording als toezichtthema aan te merken.

5. OVERIGE WERKZAAMHEDEN

5.1 Professionalisering van de dekens

Het college constateerde, net als in voorgaande jaren, een grote inzet van de dekens en hun medewerkers. De dekens hebben zich in de afgelopen vier jaar ontwikkeld van een autonome *primus inter pares* naar een professionele toezichthouder met een veelheid van taken: toezicht, klachtbehandeling, bemiddeling, bestuurder van de orde, adviseur en belangenbehartiger van advocaten. De dekens zijn zich bewust van de samenloop van deze verschillende rollen. Hoewel het soms lastig is, kunnen ze er over het algemeen mee omgaan. Ze zien het als onderdeel van hun taak dat een verzoek om advies of bemiddeling soms overgaat in toezicht. Bovendien biedt de samenloop meerwaarde, omdat er meer geaccepteerde interventiemogelijkheden zijn om bij advocaten te zorgen voor verbetering of beëindiging van hun praktijk.

Het college constateerde in 2017 dat aankomend dekens op wisselende wijze worden ingewerkt en het vak van toezichthouder meestal *on the job* moeten leren. Daarom drong het college erop aan dat de dekens tijdig voorzien in opvolgers, hen inwerken en zorgen voor een gestructureerde en uniforme opleiding voor (nieuwe) dekens. Dit jaar resulteerde dat in een opleidingsplan permanente opleiding toezicht advocatuur, waarbij externe sprekers in zes dagen of dagdelen aandacht besteden aan relevante onderwerpen als het bestuursrecht, de Wwft, compliance, privacy en AVG en verandermanagement.

5.2 Instrumentarium van de dekens

5.2.1 Signaaluitwisseling

Werkzaamheden

Het college heeft met de directie van het Juridisch Loket gesproken over ervaringen van medewerkers van het Loket met advocaten, en over hun contacten met de dekens. Het college heeft erop aangedrongen dat het Juridisch Loket in voorkomende gevallen signalen over mogelijk onbetamelijk gedrag van advocaten verstrekt aan de betrokken dekens. De dekens zijn geïnformeerd over de contactpersonen binnen het Juridisch Loket.

Bevindingen

Uit de bezoeken aan de dekens blijkt dat zij geregeld, deels periodieke en goede contacten hebben met ketenpartners. Door of namens de dekens zijn enkele presentaties aan externe partijen gegeven over het toezicht op de advocatuur. Het aantal signalen van ketenpartners aan de dekens was in 2017 nagenoeg gelijk aan het aantal in 2016¹³. Er is wel een stijging zichtbaar van signalen van derden, waar onder meer signalen van andere advocaten onder vallen.

Bij rechters bleek soms nog terughoudendheid en een hoge drempel te bestaan om te melden. In enkele gevallen merkten dekens, bijvoorbeeld door klachten, dat er sprake was geweest van optreden door een advocaat dat een signaal vanuit de rechterlijke macht had gerechtvaardigd, maar waarover geen signaal was ontvangen. Deze terughoudendheid houdt mede verband met klachten van advocaten over rechters die signalen over hen afgaven. De klachten zijn ingediend bij de procureur-generaal van

¹³ Signalen van ketenpartners: 134 in 2017; 137 in 2016. Signalen van derden: 59 in 2017; deze categorie bestond in 2016 nog niet (jaarverslag dekenberaad).

de Hoge Raad. Op 30 november 2018 oordeelde¹⁴ de Hoge Raad dat een rechter in het belang van het toezicht op de advocatuur een melding aan de deken kan doen over het optreden door een advocaat, en daarbij vertrouwelijke gegevens kan verstrekken:

“Bij uitstek de rechter zal in de uitoefening van zijn functie gedragingen van advocaten opmerken die voor het door de deken uit te oefenen toezicht van wezenlijk belang kunnen zijn en waarvan de deken niet op andere wijze kan kennis nemen dan doordat de rechter hem daarop opmerkzaam maakt. In de regel zal het verkrijgen van dergelijke signalen alleen nuttig en zinvol voor de deken zijn, indien daarbij voldoende concrete gegevens worden verstrekt om het signaal naar behoren te kunnen behandelen. Daartoe kan het noodzakelijk zijn dat dergelijke signalen gegevens bevatten die in beginsel vallen onder de in art. 13 RO bedoelde plicht tot geheimhouding. Het hiervoor bedoelde rechtstatelijk belang van het in art. 45a Advocatenwet bedoelde toezicht – waaronder begrepen het belang van de rechtzoekende –, kan daarom meebrengen dat voor de rechter uit zijn ambt de noodzaak voortvloeit vertrouwelijke gegevens, al dan niet door tussenkomst van de president van het gerecht, aan de deken van de orde van advocaten te verstrekken. De deken van de orde van advocaten heeft op zijn beurt een geheimhoudingsplicht op grond van art. 45a, in verbinding met art. 11a, Advocatenwet.”

Of het in een concreet geval noodzakelijk is om vertrouwelijke gegevens te vermelden, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval:

“Voor beantwoording van die vraag zijn, in het licht van de in dit verband geldende eisen van proportionaliteit en subsidiariteit, in het bijzonder van belang de aard en ernst van de gedraging(en) van de advocaat waarop de melding betrekking heeft en de aard van de vertrouwelijke gegevens die in de melding worden opgenomen.”

5.2.2 *Dekenbezwaar*

Werkzaamheden

In 2017 zag het college in de tuchtrechtspraak af en toe ernstige klachten voorbij komen, waarover geen dekenbezwaar was ingediend. Het college wilde meer inzicht krijgen in de rol van de deken in deze zaken en de afweging om (g)een dekenbezwaar in te dienen. Aan de hand van enkele concrete tuchtrechtelijke uitspraken heeft het college hierover met de voorzitters van het dekenberaad gesproken. In ernstige gevallen acht het college het wenselijk dat de deken als toezichthouder zichtbaar is, bijvoorbeeld door het indienen van een dekenbezwaar. Achtergrond hiervan is mede dat van belang is om de ernst van gedragingen van een advocaat duidelijk te maken jegens de tuchtrechter en de buitenwereld. In dat kader verzocht het college de deken om zo mogelijk ruimer gebruik te maken van hun bevoegdheid om dekenbezwaar in te dienen dan zij tot nu toe doen.

Bevindingen

Volgens de deken maken zij in alle gevallen weloverwogen beslissingen om wel of geen dekenbezwaar in te dienen. Voor het tweede jaar op rij is een stijging te zien in het aantal dekenbezwaren: dit verliep van 45 in 2015 via 79 in 2016 tot 91 in 2017¹⁵. Dekenezwaren worden vrijwel allemaal (deels) gegrond verklaard. Uit de tuchtrechtspraak blijkt dat de bezwaren van uiteenlopende aard zijn, evenals de opgelegde maatregelen.

¹⁴ ECLI:NL:HR:2018:2197

¹⁵ Jaarverslagen hof van discipline en raden van discipline.

5.3 Kwaliteit van dienstverlening

5.3.1 Algemeen

Werkzaamheden

In 2017 publiceerde de Commissie Evaluatie puntentoekening gesubsidieerde rechtsbijstand, in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid, zijn eindrapport. Hoewel het onderzoek hoofdzakelijk betrekking had op het forfaitaire systeem van puntentoekening, bevatte het rapport ook bevindingen van de commissie over de kwaliteit van dienstverlening van advocaten. Om hierop een nadere toelichting te verkrijgen sprak het college met de voorzitter van de commissie, de heer H.T. van der Meer¹⁶. Met de dekens heeft het college besproken in hoeverre zij met hun toezicht in staat zijn om op te treden tegen advocaten die een ontoereikende kwaliteit van dienstverlening leveren.

Bevindingen

Vanuit uiteenlopende bronnen signaleert het college dat er meer dan incidenteel advocaten zijn die te zwak presteren. Uit de gesprekken met de dekens blijkt dat de kwaliteit van dienstverlening lastig meetbaar is en moeilijk objectief vast te stellen. Het is voor hen moeizaam om effectief op te treden zolang geen sprake is van duidelijk ondermaatse kwaliteit. Bij gebreke van deze duidelijkheid kunnen dekens geen objectief onderbouwd dekenbezwaar opstellen. Soms wordt dan op een meer informele wijze ingegrepen. Daar komt bij dat een grondige beoordeling van de kwaliteit arbeidsintensief is. De kantoorbezoeken zijn daar niet op ingericht. Als er aanwijzingen zijn dat de kwaliteit te wensen overlaat, kunnen de dekens dossiers meenemen om op het bureau te beoordelen, zo nodig met inschakeling van deskundige leden van de raad of externe advocaten. In lichtere gevallen is niet altijd duidelijk of het gesignaleerde ondermaats presteren incidenteel of structureel is. Voor een goede aanpak zijn de dekens deels afhankelijk van signalen. Daardoor is het toezicht op de kwaliteit deels reactief en rijst de vraag of het voldoende in staat is om ontoereikende kwaliteit aan te pakken.

5.3.2 Toezicht op kwaliteit stagiaires; stagiaire-ondernemers

Werkzaamheden

Het college besprak het toezicht op de kwaliteit van stagiaire(-ondernemer)s met alle dekens en met de voorzitters van het dekenberaad. Mede naar aanleiding van nieuw beleid voor stagiaire-ondernemers liet het college weten het wenselijk te vinden dat alle orden tussentijds de periodiek opgevraagde processtukken van alle stagiaires beoordelen.

Bevindingen

Na de bezoeken aan de dekens bleef onduidelijk of alle raden en/of dekens stelselmatig controleren of de kwaliteit van processtukken of adviezen van stagiaires aan de maat is. Op basis van informatie van de voorzitters van het dekenberaad blijkt dat bij alle orden periodiek processtukken van de stagiaires worden beoordeeld.

In het verslagjaar leidde een speerpunt van de dekens uit 2017 tot geharmoniseerd en aangescherpt

¹⁶ De heer Van der Meer is president van het Gerechtshof Amsterdam.

beleid voor de toelating van en het toezicht op stagiaire-ondernemers. Dat beleid wordt sinds het begin van 2018 door de raden van de orden toegepast. Tevens werden in 2017 in het kader van het speerpunt stagiaire-ondernemers geselecteerd voor kantoorbezoeken. Dat zorgde voor 29 s-dossiers, waarvan veruit de meeste zich voordeden in Amsterdam¹⁷.

5.4 Klachtbehandeling

5.4.1 Klachtonderzoek

Werkzaamheden

Mede naar aanleiding van overleg met de voorzitters van de tuchtcolleges in 2017 sprak het college in het verslagjaar met de dekens en de voorzitters van het dekenberaad over de wijze waarop het klachtonderzoek in de praktijk wordt uitgevoerd en de verschillen in het uitbrengen van een dekenstandpunt. Het college drong erop aan dat de dekens op landelijke schaal contact met de tuchtcolleges zoeken om te komen tot meer uniforme werkwijzen.

Bevindingen

De dekens streven naar uniformiteit van de klachtbehandeling, maar wachten op een eenduidig standpunt van de tuchtrechters over het al dan niet geven van een dekenvisie.

In de tuchtrechtelijke uitspraken ziet het college dat de tuchtrechters enkele malen de betrokken deken vroegen om nader onderzoek te doen naar specifieke feiten. Dat bleek naderhand tot wisselende uitkomsten te leiden: de gedragingen waren niet vast te stellen, de klacht bleek gegrond of ongegrond.

5.4.2 Lastig klaagedrag

Bevindingen

Het college constateerde in de afgelopen jaren dat alle dekens te maken hebben met klagers die door hun wijze van optreden veel capaciteit van de dekens en hun medewerkers vergen. Van belang is dat de werkbelasting ten gevolge van dergelijk gedrag aanvaardbaar blijft, zodat het niet ten koste van andere taken van de dekens gaat.

Werkzaamheden

Het college is zich in 2018 bij de Nationale Ombudsman gaan oriënteren op manieren om effectief en correct met dergelijk klaagedrag om te gaan, en tegelijkertijd de werkbelasting te beheersen. Het blijkt dat de Nationale Ombudsman in 2013 een handreiking en een gesprekswijzer heeft opgesteld voor de omgang met lastig klaagedrag. Deze informatie heeft het college gedeeld met de dekens, zodat zij over meer mogelijkheden beschikken om hun eigen grenzen te bewaken.

¹⁷ Verslag van werkzaamheden 2017 van het dekenberaad en jaarverslagen 2017 van de lokale orden.

6. BIJLAGEN

6.1 Taken en bevoegdheden

Het toezicht op de advocatuur is getrappt vormgegeven. De dekens van de elf orden van advocaten in de arrondissementen zijn eindverantwoordelijk voor het toezicht op advocaten en de behandeling van klachten over advocaten. De dekens zijn toezichthouder in de zin van artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht met de daarbij behorende bevoegdheden. Zij zien toe op de naleving door advocaten van het bepaalde bij of krachtens de Advocatenwet, andere regelgeving voor de advocatuur en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)¹⁸.

Het college van toezicht is een onafhankelijk orgaan van de Nederlandse orde van advocaten, en heeft tot taak om toe te zien op de werking van het toezicht en de klachtbehandeling door de lokale dekens¹⁹. Om de uniformiteit te bevorderen, heeft het college de bevoegdheid gekregen om beleidsregels vast te stellen voor de uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling, die bindend zijn voor de elf dekens. Daarmee kan het college bijdragen aan een consistent toezichtbeleid.

De wetgever heeft het college van toezicht nog een aantal andere bevoegdheden gegeven. Het college kan het hof van discipline verzoeken om een deken te schorsen in of te ontheffen van de uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling. Aan de jaarlijkse vergadering van een orde in het arrondissement kan het college verzoeken om een deken te ontslaan en een andere deken te kiezen²⁰. De voorzitter van het college, de algemeen deken, kan bindende aanwijzingen geven aan een deken met betrekking tot de uitoefening van het toezicht, nadat hij de andere leden, de kroonleden, heeft gehoord²¹. De wetgever heeft deze aanwijzingsbevoegdheid aan de algemeen deken toegekend om ervoor te zorgen dat de feitelijke uitoefening van het toezicht binnen de advocatuur blijft.

De algemeen deken heeft op grond van de Advocatenwet een dubbele functie: hij is zowel voorzitter van de algemene raad (het bestuur van de NOvA) als voorzitter van het college van toezicht²².

In zijn eerste rol neemt de algemeen deken deel aan het overleg van het dekenberaad²³. Zijn bijdrage in het dekenberaad, ook aan de informatie-uitwisseling, is gebaseerd op zijn taken, kennis en ervaring als bestuurder van de NOvA. Dit betekent dat de algemeen deken in het dekenberaad niet fungeert als vooruitgeschoven post van of liaison met het college van toezicht. Hij spreekt er niet namens het college, anders dan na ruggespraak met het college. De algemeen deken heeft ook geen hiërarchische relatie ten opzichte van de lokale dekens. Die laatste hebben ieder een eigen verantwoordelijkheid als bestuursorgaan en toezichthouder in de zin van artikel 5:11 Awb.

18 Art. 45a Advocatenwet en art. 24, tweede lid, Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme.

19 De instelling, taken en bevoegdheden van het college zijn geregeld in de artikelen 36a, 45c tot en met 45f, 45h en 45i van de Advocatenwet.

20 Een schorsing of ontheffing wordt uitgesproken indien (samengevat) een deken bij (nog niet) onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens een misdrijf is veroordeeld, onder curatele is gesteld, failliet is verklaard of de schuldsanering van toepassing is verklaard. Een schorsing kan worden uitgesproken indien er ernstige vermoedens zijn voor omstandigheden die zouden kunnen leiden tot ontslag. Ontslag is mogelijk wegens ongeschiktheid of onbekwaamheid voor de functie of andere zwaarwegende redenen gelegen in de persoon van de deken (artikelen 45c en 45d Advocatenwet).

21 Art. 45b Advocatenwet.

22 Artikelen 18, eerste lid, en 36a, eerste lid, van de Advocatenwet.

23 Artikel 2.5 van de Verordening op de advocatuur

6.2 Samenstelling en positionering van het college van toezicht

Het college van toezicht bestaat uit de deken van de algemene raad van de NOvA en uit twee leden die bij koninklijk besluit zijn benoemd, op voordracht van de minister van Justitie en Veiligheid²⁴. Die laatste twee leden mogen geen advocaat of (tucht)rechter zijn, en moeten ook overigens voldoen aan de vereisten van artikel 36b van de Advocatenwet. De deken van de algemene raad – meestal algemeen deken genoemd - is van rechtswege voorzitter van het college van toezicht. Als zodanig is hij het enige advocaat-lid van het college.

In 2018 was het college van toezicht als volgt samengesteld:

mr. B.J.R. (Bart) van Tongeren, voorzitter

drs. A.Ch. (Andrée) van Es, lid

mr. J.M.A.M. (Jan) de Wit, lid.

De heer Van Tongeren is algemeen deken sinds 1 januari 2016 en sindsdien ook voorzitter van het college. De heer De Wit was van 1998 tot april 2014 lid van de Tweede Kamer voor de SP en daarvoor ruim 25 jaar advocaat. Hij is lid van het college sinds de instelling per 1 januari 2015. Mevrouw Van Es is toegetreden tot het college op 1 januari 2017. Zij was onder meer Tweede Kamerlid, wethouder in Amsterdam en directeur-generaal Bestuur en Koninkrijksrelaties op het ministerie van Binnenlandse Zaken. Tegenwoordig is zij onder meer toezichthouder in de zorg en voorzitter van de Nationale Unesco Commissie. Op de website van het college vindt u meer informatie over de leden van het college (www.collegevantoezichtnova.nl/organisatie).

Door de wettelijke samenstelling is in het college een onafhankelijke blik van buiten op het toezicht van de dekens geïncorporeerd. De onafhankelijke positie van het college is voorts verzekerd doordat hij een eigen begroting heeft. Ook beschikt het college over eigen ondersteuning door de benoeming van een secretaris die voor zijn werkzaamheden uitsluitend verantwoording is verschuldigd aan het college.

²⁴ Artikelen 36a en 36b van de Advocatenwet.

6.3 Verklarende woordenlijst

algemeen deken	- deken van de algemene raad van de NOvA
algemene raad	- het bestuur van de NOvA
Awb	- Algemene wet bestuursrecht
dekenberaad	- overlegorgaan van de elf lokale deken
CCV	- centrale controle op de verordening
CvT	- college van toezicht van de Nederlandse orde van advocaten
deken	- deken van de raad van de orde van advocaten in het arrondissement; toezichthouder op advocaten in het arrondissement
dekenbezwaar	- ambtshalve klacht van een deken tegen een advocaat
Unit FTA	- unit Financieel toezicht advocatuur van de NOvA
FIU	- Financial Intelligence Unit - Nederland
kantoorbezoeken	- bezoek van of namens de deken aan een advocatenkantoor, met name bedoeld ter controle op de naleving van de verordeningen
NOvA	- Nederlandse orde van advocaten
raad van de orde	- bestuur van de orde van advocaten in het arrondissement
Voda	- Verordening op de advocatuur
Wwft	- Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

6.4 Handhavingspiramide – interventiemogelijkheden van het CvT ten opzichte van een deken in volgorde van ernst

(gebaseerd op de handhavingspiramide van John Braithwaite)

6.5 Vragenlijst bezoekerdeken aan de deken

Deze vragenlijst is aan iedere deken toegezonden met het verzoek die vóór het bezoek ingevuld te retourneren aan het college. Met de vragen over de uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling wordt ook bedoeld op de uitoefening van die taken door de leden van de raad van de orde en de bureaumedewerkers.

I. TOEZICHT

I.1 risico-gestuurd toezicht

- a heeft u voor dit jaar risico's in uw arrondissement geïnventariseerd?
- a.i zo ja, welke risico's zijn uit de inventarisatie naar voren gekomen, en welke gaat u dit jaar aanpakken?
- a.ii zo nee, gaat u dit jaar nog risico's in uw arrondissement inventariseren?
- b ziet u veranderingen in de risico's in de advocatuur in uw arrondissement? Zo ja, welke?

I.2 financieel toezicht

- a hoe is het met de financiële positie van kantoren gesteld?
- b ziet u een positieve of negatieve ontwikkeling t.o.v. vorig jaar?
- c hoe ziet u toe op kantoren die (te) afhankelijk kunnen zijn van gefinancierde rechtsbijstand of van een grote cliënt?
- d sinds medio 2017 voert de FTA voorafgaand aan alle kantoorbezoeken een desk research uit op basis van de jaarrekening van het kantoor én van de stichting derdengelden. Vindt u dit een verbetering van het toezicht op de omgang met derdengelden?
- d.i zo ja, heeft het tot zichtbare resultaten geleid, bijv. de ontdekking van onregelmatigheden met derdengelden?
- d.ii zo nee, waarom niet?
- e zijn er sinds 1-7-2017 in uw arrondissement advocatenkantoren failliet gegaan? Zo ja, hoeveel?
- f zo ja, zag u dat aankomen? Heeft u in uw rol bij de afwikkeling problemen ervaren, die de belangen van cliënten raakten?

I.3 Wwft

- a organiseert u dit jaar cursussen voor advocaten over de Wwft (evt. samen met andere orden)? Zo ja, hoeveel? En hoeveel advocaten heeft u daarmee bereikt of verwacht u te bereiken?
- b staat u dit jaar bij alle kantoorbezoeken uitdrukkelijk stil bij de nieuwe verplichtingen op grond van de komende wetwijziging van de Wwft?
- c controleert u of de komende wijziging van de Wwft binnen kantoren voldoende bekend is gemaakt?
- d controleert u of de protocollen (in het kantoorhandboek) juist zijn en in de praktijk juist worden gehanteerd?
- e geeft u extra aandacht aan advocaten die in de CCV aangeven geen Wwft-diensten te verlenen, terwijl volgens de website of anderszins blijkt dat ze werken op rechtsgebieden waarop de Wwft van toepassing is?

- f zie I.2.d: heeft het standaard inschakelen van de FTA geleid tot een betere controle van de derden-geldrekening op het gebruik voor oneigenlijke (witwas-) transacties?
- f.i zo ja, heeft het tot zichtbare resultaten geleid?
- f.ii zo nee, waarom niet?
- g heeft u sinds 1-7-2017 gebruik gemaakt van uw verplichting op grond van art. 25 Wwft?

I.4 signalen van ketenpartners en andere partijen

- a in 2017 waren er met name meer s-dossiers op basis van signalen van derden/ Reclassering dan in 2016. Van de ketenpartners was het aantal signalen per saldo vrijwel gelijk. Ziet u voortgang in de signaaluitwisseling vergeleken met eerdere jaren? Zo ja, in welke zin?
- b gelet op de signalen van derden: zijn er partijen met wie u meer structureel contact zou willen?

I.5 recidive

- a heeft u beleid voor de wijze waarop u omgaat met advocaten die eerder in de fout zijn gegaan?
- b zo ja, kunt u dat beleid omschrijven of als bijlage met deze vragenlijst meesturen?
- c heeft u in de afgelopen tijd gevallen van recidive met succes aangepakt? Zo ja, kunt u kort omschrijven waaruit de recidive en uw aanpak bestond?

I.6 bestuursrechtelijke handhaving

- a heeft u in 2018 al een last en/of boete opgelegd? Zo ja, hoeveel?
- b als u in 2017 een last of boete heeft opgelegd of heeft afgezien van een maatregel na zienswijze: vond u dat effectief?
- c bent u voornemens in 2018 meer gebruik te maken van bestuursrechtelijke handhaving? Zo ja, voor welke onderwerpen?

I.7 kwaliteitsbevordering

- a hoe geeft u invulling aan de volgende speerpunten van het dekenberaad:
 - a.i nog intensievere toetsing op kwaliteit bij de inzage van dossiers tijdens kantoorbezoeken?
 - a.ii strenger toezien dat de door advocaten opgegeven specialisaties zich vertalen in minimaal voor een specialist vereiste kwaliteit van het geleverde werk?
- b in hoeveel dossiers kijkt u tijdens kantoorbezoeken naar de kwaliteit?

I.8 stagiaires en stagiaire-ondernemers

- a gelet op de taken van de deken en de raad: is in uw orde duidelijk vastgelegd wie de kwaliteit van dienstverlening van stagiaires daadwerkelijk toetst?
- b wie toetst daadwerkelijk de kwaliteit van dienstverlening van stagiaires?
- c hanteert uw raad inmiddels het nieuwe beleid voor stagiaire-ondernemers?
- d in 2017 was het toezicht op stagiaire-ondernemers een speerpunt van het dekenberaad. Dat leidde landelijk tot 29 s-dossiers. Welk effect heeft het speerpunt volgens u gehad?
- e hoeveel stagiaire-ondernemers zijn er in uw arrondissement? Is dat een toe- of afname ten opzichte van vorig jaar?

II. KLACHTBEHANDELING

II.1 onderzoek

- a hoe waarborgt u uw onafhankelijkheid bij de behandeling van klachten, bijv. over advocaten van het kantoor waar u als deken aan verbonden bent of was?
- b bij ernstige klachten over kwaliteit of integriteit: wat doet u als in uw onderzoek de feitelijke gang van zaken niet duidelijk is geworden en u een “niet pluis-gevoel” overhoudt?
- c heeft de raad van discipline in door u onderzochte klachten wel eens om aanvullend onderzoek verzocht of nadere informatie bij partijen opgevraagd? Zo ja, was dat voor u aanleiding om uw onderzoek in bepaalde zaken anders in te richten?
- d het college constateert een toename van het aantal klachten dat aan het einde van het jaar nog in behandeling was. In 2017 ging het (gemiddeld) om 55% van de ingediende klachten; in 2014-2016 ging het om 38%-41%. Heeft u achterstanden?

II.2 dekenstandpunt, inzet rechtsmiddelen

- a formuleert u uw (schriftelijk) dekenstandpunt als advies over de gegrondheid en zodanig dat klager zich vrij voelt om zijn klacht in te dienen bij de tuchtrechter?
- b heeft u sinds 1-7-2017 verzet gedaan of hoger beroep ingesteld tegen uitspraken van de tuchtrechter? Zo ja, hoe vaak?
- c heeft u sinds 1-7-2017 hoger beroep ingesteld in verband met de opgelegde maatregel? Zo ja, hoe vaak?

III. DEKEN, BUREAU EN LEDEN VAN DE RAAD

III.1 deken

- a tot wanneer loopt uw zittingstermijn?
- b voor in 2018 aangetreden dekens: hoe verloopt uw inwerking?
- c hoeveel tijd besteedt u aan het dekenaat?
- d hoeveel tijd bent u aanwezig op het bureau?
- e in welke mate oefent u daarnaast nog praktijk uit?

III.2 bureau

- a wat is het aantal fte in 2018?
- b zijn er nu vacatures of voorziet u die voor later dit jaar? Zo ja, betreffen de vacatures vervanging of uitbreiding?
- c voor dekens bij wie dit actueel is: hoe staat het met de opvolging van de adjunct-secretaris en de inwerking van de opvolger?
- d mede door alle nieuwe ontwikkelingen was er afgelopen jaar een hoge werkdruk bij de bureaus. Hoe is dat nu bij u?

III.3 samenwerking, automatisering en diversen

- a zijn er nieuwe ontwikkelingen in uw samenwerking met andere bureaus? Zo ja, welke?

- b zijn er veranderingen in uw samenwerking met de NOvA (afgezien van het secretariaat dekenberaad)? Zo ja, welke?
- c heeft u achterstanden bij de digitalisering of overzetting van (lopende) dossiers naar de nieuwe kantoorautomatisering?
- d zou u regels of verplichtingen voor advocaten willen schrappen omdat die onvoldoende nut hebben (onnodige bureaucrativering)? Zo ja, welke?

III.4 financiën van de orde

- a hoeveel bedraagt de hoofdelijke omslag in 2018 (per categorie)?
- b hoeveel bedraagt het eigen vermogen van uw orde?

IV. OVERIG

- a wat wilt u bespreken met het college tijdens het bezoek aan u?

6.6 Toezicht en klachtbehandeling in cijfers

De tabellen in deze bijlage zijn samengesteld²⁵ door het college van toezicht op basis van cijfers uit jaarverslagen van de NOvA, het dekenberaad en de lokale orden van advocaten.

1. ALGEMEEN

Tabel 1.1 - ontwikkeling van het aantal advocaten

Deze tabel bevat cijfers van de NOvA. De groei of krimp is berekend door het college van toezicht.

arrondissement	aantal 1-1-2018	aantal 1-1-2017	aantal 1-1-2016	aantal 1-1-2015	groei of krimp
1. Overijssel	664	660	667	670	groei < 1%
2. Limburg	770	791	799	804	krimp > 2%
3. Noord-Nederland	801	799	815	825	groei < 1%
4. Noord-Holland	857	860	866	876	krimp < 1%
5. Zeeland-W-Brabant	975	948	973	990	groei > 2%
6. Oost-Brabant	1.143	1.164	1.166	1.158	krimp < 2%
7. Gelderland	1.204	1.186	1.182	1.202	groei < 2%
8. Midden-Nederland	1.822	1.859	1.864	1.863	krimp = 2%
9. Den Haag	1.918	1.916	1.882	1.899	groei < 1%
10. Rotterdam	2.016	1.991	1.959	1.944	groei > 1%
11. Amsterdam	5.502	5.324	5.170	5.084	groei > 3%
Totaal	17.672	17.498	17.343	17.315	groei

²⁵ Ondanks een zorgvuldige samenstelling kan het college van toezicht niet instaan voor de juistheid en volledigheid van de inhoud van deze bijlage en er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

Tabel 1.2 – aantal (vestigingen van) kantoren in 2018 en voorgaande jaren

Per aantal op het kantoor werkzame advocaten op 1-1-2018; peildata totalen: 1-1 van elk jaar

arrondissement	1	2-5	6-20	21-60	61+	totaal kantoren			
						2018	2017	2016	2015
1. Overijssel	144	76	19	4		243	237	223	209
2. Noord-Nederland	160	115	30	2		307	303	298	295
3. Limburg	166	115	23	3		307	313	301	296
4. Noord-Holland	176	141	29	2		348	352	340	330
5. Zeeland-W-Brabant	220	116	31	4		371	349	344	335
6. Oost-Brabant	221	136	31	7		395	391	368	361
7. Gelderland	267	136	37	4	1	445	432	410	411
8. Rotterdam	370	222	53	7	4	656	630	617	584
9. Den Haag	367	186	52	8	3	616	615	607	593
10. Midden-Nederland	436	250	51	3	1	741	719	706	678
11. Amsterdam	533	341	129	19	15	1.037	1.007	1.077	1.013
Buitenland	103	27	5			135	115		
Totaal kantoren 2018	3.163	1.861	490	63	24	5.601	5.463	5.291	5.105
Percentage	56%	33%	9%	1%	0,4%	100%			
Totaal kantoren 2017	3.004	1.864	504	71	20				
Totaal kantoren 2016	2.847	1.853	501	69	21				

2. KLACHTBEHANDELING

In de volgende tabellen zijn de cijfers per arrondissement afkomstig uit de jaarverslagen van de orden.

* Dit aantal is afkomstig uit het jaarverslag dekenberaad. Den Haag rekent in zijn jaarverslag klachten over andere dekens mee, die ook door de andere arrondissementen worden gemeld. Dat zou een dubbeltelling opleveren.

Tabel 2.1 – klachten per arrondissement

arrondissement	aantal advocaten 1-1-2017	aantal klachten				verhouding tot aantal advocaten			
		2017	2016	2015	2014	2017	2016	2015	2014
1. Overijssel	660	87	87	91	106	--	8%	8%	8%
2. Limburg	791	155	161	143	186	--	12%	10%	11%
3. Noord-Nederland	799	212	180	210	228	--	13%	15%	14%
4. Noord-Holland	860	157	179	170	212	--	12%	11%	12%
5. Z-W-Brabant	948	149	154	148	168	--	9%	9%	8%
6. Oost-Brabant	1.164	164	185	167	182	--	9%	8%	8%
7. Gelderland	1.186	136	148	129	172	--	7%	6%	7%
8. M-Nederland	1.859	276	274	330	354	--	9%	10%	10%
9. Den Haag	1.916	284*	295	322	336	--	9%	10%	9%
10. Rotterdam	1.991	297	279	254	294	--	8%	8%	8%
11. Amsterdam	5.324	328	351	368	453	--	4%	4%	5%
Totaal	17.498	2.245	2.293	2.332	2.691	--	100%	100%	100%

Tabel 2.2 – type klacht vergeleken met voorgaande jaren

type klacht (over wie of van wie)	2017		2016		2015		2014	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
over eigen advocaat	1.028	46%	1.028	45%	1.099	47%	1.355	50%
over advocaat wederpartij	713	32%	719	31%	686	29%	660	25%
advocaten onderling	182	8%	244	11%	242	10%	271	10%
overig (klacht van derden)	155	7%	152	7%	151	7%	156	6%
klacht van de deken	91	4%	79	3%	94	4%	159	6%
tegen de deken	76	3%	71	3%	60	3%	90	3%
totaal	2.245	100%	2.293	100%	2.332	100%	2.691	100%

Tabel 2.3 - onderwerp klachten van de deken in 2017

In deze en volgende tabellen is in geval van 'nul' het vakje leeg gelaten.
Eén dekenbezwaar kan meerdere onderwerpen bestrijken.

onderwerp klacht van de deken	totaal	wat in het algemeen niet betaamt	andere bezwaren	informatie, onderzoek of aangifte derden	tekortkoming uit CCV	tekortkomingen uit de opgave nieuw kantoor	grievende uitlating, dreigement, bericht derden	zorg in acht nemen jegens wederpartij
Amsterdam	16	2	6	7	1			
Den Haag	18	5		5	6	2		
Gelderland	6	4		1	1			
Limburg	10		2	8				
Midden-Nederland	4	2		1	1			
Noord-Holland	13	9	1	1	2			
Noord-Nederland	7	7						
Oost-Brabant	5	5						
Overijssel	3				3			
Rotterdam	10	8	1		1			
Zeeland-W-Brabant	8	4	2		2			
Totaal 101	47	17	17	18	2			
Totaal %	100%	46%	17%	17%	18%	2%		

Tabel 2.4 – afhandeling van klachten vergeleken met voorgaande jaren

afhandeling van klacht	2017		2016		2015		2014	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
in behandeling bij de deken	1.243	55%	886	39%	888	38%	1.113	41%
gezonden naar raad van discipline	409	18%	514	22%	571	24%	74	3%
ingetrokken	172	8%	293	13%	281	12%	370	14%
in ruste na dekenstandpunt	177	8%	266	12%	249	11%	206	8%
in ruste of griffierecht niet betaald	220	10%	267	12%	253	11%	708	26%
geschikt	20	1%	60	3%	62	3%	202	8%
geschillencommissie of andere instantie	4	0%	7	0%	28	1%	18	1%
totaal	2.245	100%	2.293	100%	2.332	100%	2.691	100%

Tabel 2.5 – type klacht: over of door wie is klacht ingediend in 2017 (alle arrondissementen)

* Dit aantal omvat klachten tegen de eigen deken én andere dekenen.

** Sommige orden hanteren in plaats van 'overig' de categorie 'klachten van derden, klachten op de grens van het tuchtrecht'.

^ Het totaal, afkomstig uit het jaarverslag van het dekenberaad, wijkt af van de lokale cijfers bij elkaar. De som voor de drie categorieën komt uit op 140, 104 resp. 69.

type klacht (over wie of van wie)	landelijk		Amsterdam		Den Haag		Gelderland		Limburg		Midden-Ned.		Noord-Holl.		Noord-Ned.		O-Brabant		Overijssel		Rotterdam		Z-W-Br.	
	landelijk %	landelijk %	Amsterdam %	Amsterdam %	Den Haag %	Den Haag %	Gelderland %	Gelderland %	Limburg %	Limburg %	Midden-Ned. %	Midden-Ned. %	Noord-Holl. %	Noord-Holl. %	Noord-Ned. %	Noord-Ned. %	O-Brabant %	O-Brabant %	Overijssel %	Overijssel %	Rotterdam %	Rotterdam %	Z-W-Br. %	Ze-W-Br. %
eigen advocaat	1.028	46%	143	44%	139	48%	49	36%	70	45%	135	49%	79	50%	105	50%	72	44%	32	37%	141	47%	62	42%
advocaat wederpartij	713	32%	128	39%	81	28%	51	38%	51	33%	87	32%	35	23%	61	29%	60	37%	26	30%	85	29%	47	32%
advocaten onderling	182	8%	14	4%	21	7%	6	4%	8	5%	27	10%	14	9%	18	8%	10	6%	11	13%	38	13%	11	7%
overig **^	155	7%	15	5%	19	7%	21	15%	11	7%	19	7%	5	3%	10	4%	14	9%	10	12%	16	5%		
van deken^	91	4%	19	6%	18	6%	6	4%	12	8%	4	1%	13	8%	7	3%	5	3%	3	2%	9	3%	8	5%
tegen deken^	76	3%	9	3%	12*	4%	3	2%	3	2%	4	1%	11	7%	11	5%	3	2%	5	6%	8	3%		
totaal	2.245	100	328	100	290	100	136	100	155	100	276	100	157	100	212	100	164	100	87	100	297	100	149	100

Tabel 2.6 - afhandeling van klachten in 2017

afhandeling van klachten	landelijk aantal		Amsterdam		Den Haag		Gelderland		Limburg		Midden-Ne.		Noord-Holland		Noord-Ned.		Oost-Brabant		Overijssel		Rotterdam		Zeeland-W.Br.	
	landelijk	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
in behandeling bij deken	1.243	55%	232	71%	125	44%	107	79%	61	46%	187	68%	94	60%	104	49%	67	41%	44	51%	149	50%	86	58%
naar raad van discipline	409	18%	79	24%	58	20%	11	8%	42	27%	40	14%	13	8%	40	19%	22	13%	24	27%	53	18%	24	16%
in ruste of griffierecht niet betaald	220	10%	6	2%	25	9%	5	5%	4	3%	32	12%	19	12%	32	15%	52	32%	5	6%	23	8%	3	2%
in ruste na dekenstand-punt	177	8%			54	19%			28	18%			2	1%			16	10%	5	6%	37	12%	29	19%
ingetrokken	172	8%	9	3%	21	7%	12	9%	9	6%	17	6%	18	11%	35	17%	4	2%			32	11%	7	5%
geschikt	20	1%	2	0%	1	0%	1	1%	1	1%			10	7%	1	0%			1	1%	3	1%		
Geschillencommissie of andere instantie	4	0%											1	1%			3	2%						
totaal	2.245	100	328	100	284	100	136	100	155	100	276	100	157	100	212	100	164	100	87	100	297	100	149	100

3. TOEZICHT

Tabel 3.1 – aantal kantoorbezoeken

* Dit aantal bezoeken is inclusief herhaalbezoeken aan drie kantoren.

arrondissement	totaal kantoren	10% kantoren		totaal bezocht			
	2017	2017	2016	2017	2016	2015	2014
1. Overijssel	237	24	22	25	26	24	24
2. Noord-Nederland	292	29	30	35	31	32	29
3. Limburg	301	30	30	43	34	33	35
4. Noord-Holland	352	35	34	42	39	38	38
5. Zeeland-W-Brabant	349	35	34	34	34	37	41
6. Oost-Brabant	391	39	37	42	42	41	34
7. Gelderland	430	43	41	45	45	44	42
8. Den Haag	599	60	59	60	59*	60	60
9. Rotterdam	620	62	62	65	67	64	76
10. Midden-Nederland	719	72	71	72	72	69	66
11. Amsterdam	1007	100	108	123	110	118	141
Totaal bezoeken	5297	530	511	586	559*	560	586

Tabel 3.2 – aantal bezoeken naar aanleiding van een signaal

De overige bezoeken zijn aselekt afgelegd.

* Dit totaal, afkomstig uit het jaarverslag dekenberaad, wijkt af van de optelsom van de aantallen uit de jaarverslagen van de lokale orden (188).

arrondissement	totaal bezocht	naar aanleiding van signaal						2014	
		2017		2016		2015			
		2017	aantal %	aantal %	aantal %	aantal %	aantal %		
1.Overijssel	25	1	4%	3	12%	6	25%	12	50%
2.Noord-Nederland	35	3	9%	3	10%	5	16%	10	29%
3.Limburg	43	4	9%	5	15%	16	48%	4	14%
4.Noord-Holland	42	4	10%	3	8%	11	29%	15	43%
5.Zeeland-W-Brabant	34	1	3%	1	3%			7	18%
6.Oost-Brabant	42	1	2%	4	10%	8	20%	3	9%
7.Gelderland	45	2	4%	2	4%	6	14%		
8.Den Haag	60	9	15%	21	36%	24	40%	25	42%
9.Rotterdam	65	3	5%	5	7%	13	20%	17	22%
10.Midden-Nederland	72	5	7%	12	17%	18	26%	28	42%
11.Amsterdam	123	18	15%	21	19%	60	51%	67	47%
Totaal	586	51	9%	80	14%	167	30%	195*	33%

Tabel 3.3 – omvang van de bezochte kantoren in 2017 en totaal in voorgaande jaren

De omvang is gemeten in het aantal op het kantoor werkzame advocaten.

arrondissement	1	2-5	6-20	21-60	61+	totaal kantoren		
						2017	2016	2015
1. Overijssel	17	7		1		25	26	24
2. Noord-Nederland	16	19				35	31	32
3. Limburg	30	11	2			43	34	33
4. Noord-Holland	20	19	3			42	39	38
5. Zeeland-West-Brabant	23	10	1			34	34	37
6. Oost-Brabant	19	18	5			42	42	41
7. Gelderland	33	7	4	1		45	45	44
8. Den Haag	32	22	6			60	56	60
9. Rotterdam	34	24	7			65	67	64
10. Midden-Nederland	47	22	3			72	72	69
11. Amsterdam	56	36	28	3		123	110	118
Totaal kantoren 2017	326	195	60	5		586	-	-
Verdeling in %	56%	33%	10%	1%	0%	-	-	-
Totaal kantoren 2016	262	202	85	5	2	-	556	-
Totaal kantoren 2015	273	200	84	2		-	-	560

Tabel 3.4 – aantal kantoorbezoeken afgelegd met unit FTA

arrondissement	2017	2016	2015	2014
1. Overijssel				1
2. Noord-Nederland	2	3	3	2
3. Limburg	1	5	12	6
4. Noord-Holland	2	1	5	2
5. Zeeland-West-Brabant		1	1	1
6. Oost-Brabant	4		1	
7. Gelderland				
8. Den Haag		1	2	1
9. Rotterdam		4	3	4
10. Midden-Nederland				
11. Amsterdam		6	13	20
Totaal	9	21	40	37

Tabel 3.5 – aantal kantoren waarbij s-dossier is gemaakt

* Dit betreft het aantal kantoren waarbij het bezoek heeft geleid tot een of meer nadere toezichtonderzoeken.

arrondissement	totaal bezocht		kantoren met s-dossier(s)*					
	2017	2016	2017 aantal	%	2016 aantal	%	2015 aantal	%
1. Overijssel	25	26	4	16%	3	12%	2	8%
2. Noord-Nederland	35	31	3	9%	4	13%	15	47%
3. Limburg	43	34	2	5%	3	9%	13	39%
4. Noord-Holland	42	39	18	43%	15	38%	7	18%
5. Zeeland-W-Brabant	34	34	1	3%	2	6%	3	8%
6. Oost-Brabant	42	42	8	19%	0	0%	6	15%
7. Gelderland	45	45	2	4%	4	9%	15	34%
8. Den Haag	60	59	2	3%	4	7%	2	3%
9. Rotterdam	65	67	16	25%	8	12%	16	25%
10. Midden-Nederland	72	72	4	6%	4	6%	2	3%
11. Amsterdam	123	110	6	5%	6	5%	17	14%
Totaal	586	559	65	53		98		

Tabel 3.6 – totaal aantal s-dossiers in 2017 en 2016

arrondissement	aantal advocaten 1-1-2017	s-dossiers			verhouding tot advocaten in 2017	verhouding tot advocaten in 2016
		2017	2016	2015		
1. Overijssel	660	28	30	35	4%	4%
2. Limburg	791	72	50	48	9%	6%
3. Noord-Nederland	799	61	39	35	8%	5%
4. Noord-Holland	860	88	80	78	10%	9%
5. Zeeland-W-Brabant	948	64	67	90	7%	7%
6. Oost-Brabant	1.164	42	65	57	4%	6%
7. Gelderland	1.186	72	58	35	6%	5%
8. Rotterdam	1.991	68	81	92	3%	4%
9. Den Haag	1.916	126	171	127	7%	9%
10. Midden-Nederland	1.859	98	103	87	5%	6%
11. Amsterdam	5.324	146	143	105	3%	3%
Totaal	17.498	898	887	789	5,1%	5,1%

Tabel 3.7 - aanleiding voor het s-dossier in 2017

Eén s-dossier kan meerdere aanleidingen hebben.

Aanleiding	totaal 2016	totaal 2017	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-W-Brabant
advies	12	12			6			1	1				4
bemiddeling	28	28	2	2	15			2	4			3	
kantoorbezoek	81	88	6	6	2	12	9	18	4	13	7	16	1
CCV	167	145	38	14	4	11	39	12		15	5	6	1
opgave nieuw kantoor (entreetoets)	19	5		2							2		1
klacht	79	71	3	12		6	15	5	11	6		8	5
Geschillencommissie	2	2						2					
stage aangelegenheden	31	44	25	3	3		2		1	7	1	2	
eigen melding of eigen verzoek	115	124	17	13	23	3	12	9	2	10	4	4	27
signaal rechterlijke macht	69	65	15	5	2	2	5	7	2	9	3	13	2
signaal OM	34	40	6	13		1	5	5	2	1		2	5
signaal Raad voor Rechtsbijstand	27	28	9	6	2	9	2	2		3	1	1	3
signaal IND	7	1	1										
signaal derden		59	1	13		5	4	12		15	3	9	
thematisch toezicht, dekenberaad	72	113	44	34		33	1			1			2
overig	152	122	23	5	10	12		13	34	2	2	4	13
totaal - aanleiding	895	947	146	128	67	94	94	88	61	82	25	68	64
totaal – s-dossiers	887	898	146	126	72	72	98	88	61	42	28	68	64

Tabel 3.8 - Onderwerpen s-dossiers: nalevings-, financieel en toelatingstoezicht in 2017

* Het landelijk aantal, afkomstig uit het jaarverslag dekenberaad, wijkt af van de optelsom van de aantallen uit de jaarverslagen van de lokale orden (8).

	landelijk 2016	landelijk 2017	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland W-Brabant
Nalevingstoezicht													
vakbekwaamheid	106	109	18	17	1	4	26	18		10	7		8
praktijkstructuren en kantoor naam	48	44	3	3	16		2	2	4	3	2	3	6
praktijkuitoefening in dienst	6	3				3							
kantoororganisatie	190	83	3	11	19	5	5	16	3	4	2	12	3
beroepsaansprakelijkheid	5	6					3					2	1
resultaat gerelateerde beloning	5	5							2	1	1		1
kantoorhouden (art. 12 Advw)	11	19	5	1	3	1		1	4	1		1	2
gedragsregels	146	165	15	47	8	1	16	17	10	16	3	12	20
onvoldoende kwaliteit	27	32	7	4			5	4	9	3	1	6	2
uitvoering tuchtrechtelijke maatregel	8	11		2	1							4	4
overig	101	110	59	17	6	17	18	1		2	3	1	5
totaal nalevingstoezicht	653	587	110	102	54	31	75	59	32	40	19	41	52
financieel toezicht													
financiële administratie	38	24	2	1	1	3	8	6	3			1	
derdengelden	56	46	1	5	7	4	5	7	1	9	1	6	
contante betalingen	7	16	1		1			3		5	1		5
Wwft	8	6*	2			1		3	1				1
financiële soliditeit	64	121	7	10	6	31	2	9	25	14	3	9	5
overig	14	24	1	5		2	3		2		2	9	
totaal financieel toezicht	187	237	14	21	15	41	18	28	32	28	7	25	11
toelatingstoezicht													
nader onderzoek inschrijvingsverzoek	13	7					3		1	2		1	
stage zaken	34	42	24	3	3		2	1		5	2	1	1
totaal toelatingstoezicht	47	49	24	3	3		5	1	1	7	2	2	1
eindtotaal	887	873	148	126	72	72	98	88	39	75	28	68	64

Tabel 3.9 - Gebruikte toezichtmaatregelen s-dossiers en ingeschakelde derden in 2017

* De totalen zijn meestal lager dan het totaal aantal s-dossiers. Er kunnen er meerdere s-dossiers over één advocaat zijn en niet alle dossiers worden in het verslagjaar afgerond.

** Enkele landelijke aantallen, afkomstig uit het jaarverslag dekenberaad, wijken af van de optelsom van de aantallen uit de jaarverslagen van de lokale orden.

gebruikte toezichtmaatregelen	totaal opgeteld**	landelijk aantal	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-W-Brabant
normoverdragend contact	338	238	19	28	40	59	25	32	10	65	4	36	20
dekenbezwaar	46	47		9	6	3	9	1		7	2	7	2
gedoogbesluit													
boete		1								1			
last onder dwangsom		1	1										
afzien maatregel na zienswijze		1				1							
besluit Awb		40	15	7	1		9	2			2		4
coaching	8	7			2		1		1	1	1	2	
60ab		2	1									1	
60b		7		2								1	4
60c													
geen toezichtmaatregel	289	333	73	55	23	9	12	17	33	1	9	21	36
totaal maatregelen*	733	677	109	101	72	72	56	52	44	75	18	68	66
totaal s-dossiers		898	146	126	72	72	98	88	61	75	28	68	64
ingeschakelde derden													
unit FTA	81	83				22	1	20	28	10			
coach of rapporteur	2	7							1		1		

Tabel 3.10 - aantal s-dossiers op speerpunten dekenberaad 2017

* Het landelijk aantal, afkomstig uit het jaarverslag dekenberaad, wijkt soms af van de optelsom van de aantallen uit de jaarverslagen van de lokale orden.

speerpunten dekenberaad	landelijk aantal*	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Ned.	Noord-Holland	Noord-Ned.	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-W-Br.
Wwft	8	2			1			3	1			
kwaliteit	38	7				5		4	10	3	1	6
stagiaire ondernemer	29	23							4	1		2
privacy en gegevensbeveiliging	3								1			
totaal	78	32			1	5	7	11	8	2	6	2

Tabel 3.11 – afhandeling CCV over 2016

* Het landelijk aantal, afkomstig uit het jaarverslag dekenberaad, wijkt af van de optelsom van de aantallen uit de jaarverslagen van de lokale orden (350).

afhandeling CCV	landelijk aantal	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Ned.	Noord-Holland	Noord-Ned.	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-W-Brab.
aantal opgaven dat leidt tot s-dossier	74	4	3	3	5	23	5		16	5	9	1
aantal s-dossiers n.a.v. CCV (tabel 3.7)	145	38	14	4	11	39	12		15	5	6	1
dekenbezwaar n.a.v. CCV (tabel 2.3)	18	1	6	1		1	2			3	1	2
afspraken puntentekort	333*	104	27	24	12	38	19	37	20	16	36	17